БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 14. (2047). | 20 январь, шанба 1962 йил. | Баҳоси 2 тийин.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ САЙЛОВЛАРИ ОЛДИДАН

Тошкент шаҳар Октябрь районидаги 82-мактабга жойлашган агитпункт ҳар куни сайловчилар билан гавжум. Агитпункт чиройли қилиб безаб қўйилган. Бу ерда газета ва журналларнинг ҳамма вақт янги сонларини ўқиш мумкин. Суратда: сайловчилар агитпунктда.

А. Палехов фотоси.

Маҳсулот сифатини яхшилаш— муҳим вазифа

Улуғ раҳнамомиз бўлган Коммунистик партия совет кишиларининг турмуш фаровонлигини тинмай юксалтира бориш ҳақида доимо оталарча ғамхўрлик қилиб келмоқда. Шу сабабли ҳаётимиз кўркига-кўрк, чиройига-чирой қўшилмоқда. Ишчилар, колхозчилар, барча меҳнаткашларнинг реал даромадлари йил сайин ошмоқда. Меҳнаткашлардан олинадиган солиқлар аста-секин бекор қилинмоқда, кам иш ҳақи оладиган кишиларнинг ойлиги оширилмоқда. Хуллас, капитализм дунёсидаги миллион-миллион меҳнаткашлар учун узоқ келажак, фақат яхши орзугина бўлиб кўринган ана шу тенгги йўқ, ҳали қўҳна тарих кўрмаган инсонпарварлик тадбирлари бизда бирин кетин амалга оширилмоқда.

Кишиларимизнинг реал даромадлари ошган сари уларнинг орзу-ҳаваслари ҳам ошмоқда, турли хил кенг истеъмол товарларига бўлган талаби ўсмоқда. Даромадга қараб — буромод, дейдилар-ку, ахир. Ана шуни ҳисобга олган ҳолда партия ва ҳукуматимиз меҳнаткашлар учун кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқаришни кескин равишда кўпайтириш чораларини кўрмоқдалар. Мавжуд енгил саноат корхоналари энг янги асбоб-ускуналар билан таъминланмоқда, цех ва участкалар кенгайтирилиб, реконструкция қилинаяпти. Бундан ташқари халқимиз учун зарур маҳсулотлар ишлаб чиқарадиган янги-янги корхоналар барпо этилмоқда.

Шаҳар ва қишлоқларимиздаги магазинларга киринг. Э, ҳа уларнинг полкаларидаги турли-туман моллардан кўзингиз қамашади. Харидорлар ўнни кўриб бирни оляпти. Дуч келган молларни олиш вақти аллақачон ва ҳеч бир қайтмас бўлиб ўтиб кетди. Эндиликда кишиларимиз магазинлардаги товарларни чертиб-чертиб, уларнинг энг сарасини танлаб олмоқдалар. Турмушимизнинг бу воқелиги кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқарувчи корхоналар коллективлари зиммасига катта ва масъулиятли вазифалар юклайди. Улар совет кишилар учун — талабчан ва диди баланд харидорлар учун энг сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқаришга даъват этилгандирлар.

Лекин сир эмаски, бизда ҳали сифатсиз маҳсулот тайёрлаётган корхоналар ҳам бор. Бунинг сабаби шундаки, мазкур корхоналарнинг раҳбарлари ҳаётимиздаги жуда катта ўзгаришларни ўз вақтида пайқаб олмаётирлар, кишиларимизнинг талаб ва эҳтиёжларини чуқур ўрганмаётирлар, оқибатда давр талабидан, турмуш илгари сураётган вазифалардан орқада қолмоқдалар. Мисол учун Тошкентдаги икки корхонани, Хўжаев ва Солихўжаева ўртоқлар директорлик қилаётган биринчи ва иккинчи тикувчилик фабрикаларини олайлик. Яқинда 2-тикувчилик фабрикасидан «Узторгодежда» базасига хотин-қизлар ва болаларнинг 40 минг дона кўйлаги келтирилди. Бу корхонанинг молини олишга база ходимларининг юраги безиллаб қолган эди. Сутдан оғзи куйган қатиқни ҳам пуфлаб ичади деганларидек, база ходимлари бу сафар келтирилган маҳсулотни сортировка қилдилар. Натижада ҳаммасига 1-сорт деб ёрлиқ ёпиштирилган ана шу 40 минг дона кўйлакдан мингдан ортиғининг сорти пасайтирилди, жиддий камчиликлари бўлгани учун қарийб 5 минг дона кўйлак қайта ишлаш учун фабрикага қайтариб берилди.

Шуни ҳам айтиш керакки, Тошкентдаги тикувчилик фабрикаларида тайёрланаётган маҳсулотларнинг сифатини яхшилаш масаласи Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгашида бир неча бор муҳокама қилинди, ишни яхшилашга қаратилган дуруст-дуруст қарорлар қабул этилди. Афсуски, бу қарорлар, контроллик етарли бўлмагач, ҳанузгача қоғозда қолиб кетмоқда.

Брак ва сифатсиз маҳсулот корхонага ҳам, давлатга ҳам жуда катта зарар келтиради. Сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқариш—халқ бойлигини исроф қилиш,шу маҳсулотни тайёрлаш учун сарфланган меҳнатни йўққа чиқариш демакдир. Ишлаб чиқариш технологиясини бузиш, давлат стандартларига қатъий риоя қилмаслик, меҳнатни пухта ташкил этмаслик, —бракни ва сифатсиз маҳсулотни келтириб чиқарадиган асосий иллатлар ана шундадир.

«Барча товарлар сифатини жуда яхшилаш вазифасини кескин қилиб қўйиш вақти келди, —деган эди ўртоқ Н. С. Хрушчев КПСС XXII съездида қилган ҳисобот докладида.— **Кўпинча магазинларда ҳали ҳам баъзи моллар топилмайди, ваҳоланки, складлар «ўтмас товарлар» деб аталадиган моллар билан тўлиб ётади. Бу қандай товарлар? Бу харидор кўриб орқасига қайтиб кетадиган паст сифатли маҳсулотдир... Бизда яхши материаллардан кўпинча ёмон буюмлар ишлаб чиқарадилар, сўнгра камчилик ва бракларни йўқотиш учун маблағ сарф қиладилар ва эски мақолда айтилганидек:**

— Акуля, тескари тикаяпсан-ку?

— Онажон, мен буни қайтадан сўкаман, — деган йўсинда ишлайдилар.

Баъзи бир хўжалик ходимларимиз қачонгача бундай Акуля методи билан ишлайдилар?»

Никита Сергеевич Хрушчевнинг бу сўзларини бутун тўлалиги билан областимиздаги кўпгина енгил саноат корхоналари раҳбарлари шаънига айтилган деса бўлади.

Омма ўртасида катта тарбиявий иш олиб бориш ва шу йўл билан завод-фабрика маркасининг шуҳратини ошириш учун курашни кенг қизитиб юбориш —маҳаллий партия ва совет ташкилотларнинг муҳим вазифасидир. Ҳар бир корхона коллективи ўртасида дунёда энг сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш учун кураш бошлаган москваликларнинг ташаббусини кенг ёйиш зарур. Партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари тайёрланаётган маҳсулот сифатининг устидан назоратни кучайтиришлари бракнинг олдини олишлари, сифатсиз махсулот ишлаб чиқарувчиларга нисбатан жамоатчилик фикрини уйғотишлари лозим.

Совет кишилари ўз боҳодирона меҳнатлари билан коммунизмнинг муҳташам биносини қурмоқдалар. Ана шу улуғ ва баҳодир халқимизнинг диди ва талабига мос келадиган юқори сифатли маҳсулотлар ишлаб чиқариш—енгил саноат корхоналари коллективларининг шон-шараф ишидир.

РЎЙХАТГА ОЛИБ БЎЛИНДИ

Бизнинг уй бошқармамизнинг ходимлари СССР Олий Совети сайловига тайёргарлик кўриш ишларини уюшқоқлик билан олиб бормоқдалар. Биз активларнинг яқиндан ёрдами туфайли ҳар бир кўча ва ҳовлидаги сайловчиларнинг дастлабки рўйхатларини олиб чиқдик. Бу ишда Э. Рафиқова, А. Сокова каби активлар фаол қатнашдилар.

Биз рўйхатларнинг тўғри ва аниқ бўлишини таъминлаш чораларини кўрдик. Шу мақсадда олинган рўйхатларни иккинчи марта қайтадан текшириб чиқишга киришилди.

Уй бошқармасига қарашли кўча ва ҳовлилардаги яшовчи сайловчиларнинг рўйхатдан тушиб қолмаслиги, уларнинг исм ва фамилияларини тўғри бўлишига алоҳида эътибор бермоқдамиз. Бу эса ҳар бир сайлов участкаларида сайловчилар рўйхатини қисқа муддат ичида, алфавит тартибида кўринарли ерга осиб қўйилишига имкон беради.

А. ЮСУПОВ,
Куйбишев районидаги 11-уй бошқармасининг бошлиғи.

Округ сайлов комиссиялари составига номзодлар кўрсатилмоқда

Ўзбекистонда СССР Олий Совети сайловига тайёргарлик кун сайин кенг авж олмоқда. Сайлов округларида сайлов олди йиғилишлари катта сиёсий активлик вазиятида ўтмоқда. Бу йиғилишларда меҳнаткашлар совет демократияси принципларига мувофиқ, округ сайлов комиссияларига ўз вакилларини кўрсатмоқдалар.

Республика пойтахтида 153-қурилиш тресги касаба союз ташкилотининг йиғилишида биринчи қурилиш бошқармасининг илғор ишчиси **С. Одиловани** Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи Тошкент-Ленин сайлов округи сайлов комиссиясининг составига тавсия этишга қарор қилинди. Низомий номидаги Педагогика институтининг комсомоллари шу комиссияга институт комсомол комитетининг секретари **Н. Ёқубовани** кўрсатдилар.

Корхона ва муассасаларнинг коллективлари, партия ва жамоат ташкилотлари Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи Тошкент-Ленин сайлов округининг сайлов комиссияси составига Пахта саноати Марказий илмий тадқиқот институти директори **А. Нуралиевни,** биринчи пойафзал фабрикасининг ишчиси **Х. Исаевани** ва меҳнаткашларнинг бошқа муносиб вакилларини кўсатдилар. Гарнизоннинг ҳарбий қисмларидан бирида бўлиб ўтган йиғилишда бу комиссияга офицер **А. И. Борисов** кўрсатилди.

Ҳамза номли Ўзбек академик драма театрининг коллективи ўзининг сайлов олди йиғилишида Иттифоқ Советига сайлов ўтказувчи Тошкент— Октябрь сайлов округи комиссияси составига СССР халқ артисти **С. Эшонтўраевани** тавсия қилди. «Узоргэнергогаз» тажриба заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари шу комиссия составига токарь **С. В. Симоновни** кўрсатдилар.

Ўзбекистон ССР Давлат нашриёти партия ташкилоти йиғилишида Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи Тошкент Октябрь сайлов округи сайлов комиссияси составига нашриёт директори **Ф. Юнусовни** кўрсатишга қарор қилинди. Октябрь районидаги 42-мактаб ўқитувчиси **М. В. Малахова,** 1-босмахона корректори **А. Ғойибов,** Октябрь район комсомол комитетининг секретари **Г. Карпов,** трактор йиғилиш заводининг мастери **Х Қосимов,** шаҳардаги 10-касалхона дорихонасининг мудири **И. Г. Қосимхўжаев** шу комиссия составига номзод қилиб кўрсатилди. (ЎзТАГ).

РСДРП Прага конференциясининг 50 йиллиги муносабати билан

МОСКВА, 18 январь. (ТАСС). РСДРП Прага конференцияси ўз ишини бошлаган кунга 50 йил тўлди. КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институти, Ижтимоий фанлар академияси ва Олий партия мактабининг бугун Москвада очилган илмий сессияси партиямизнинг ва бутун халқаро ишчилар ҳаракатининг тарихидаги ана шу муҳим воқеага бағишланган.

Сессияда КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Марксизм-ленинизм институтининг директори П. Н. Поспелов «В. И. Ленин ва Прага конференцияси» деган темада доклад қилди.

Сессияда «Прага конференцияси ва Россияда ишчилар революцион ҳаракатининг ривожланиши» тўғрисида доклад ва «Прага конференциясини чақиришга тайёргарлик кўриш Россия ташкилий комиссиясининг фаолияти» тўғрисида ахборот ҳам тингланади.

КЎКЛАМГА ТАЙЁРМИСИЗ

☆ ☆ ☆

Механизацияга таяниб

Қадрдонимиз Никита Сергеевич Хрушчевнинг машина — деҳқоннинг чин дўсти, деган оқилона гапи бор. Ҳақиқатан ҳам деҳқон машинага меҳр қўйиб иш тутмаса мўлжалидаги ҳосилни ундира олмайди.

Бизнинг бригадамиз ерларидан 1960 йилга қадар 8-10 центнердан ортиқ ҳосил олинмаган эди. Бунинг асосий сабаби комплекс механизацияни пахтачиликка кенг жорий қилинмаганидадир. 1961 йили мени шу камҳосилли бригадага бошлиқ қилиб тайинлашди.

Биз механизациядан тўла ва унумли фойдаланишга катта аҳамият бердик. Чигит экишдан тортиб пахта теримигача бўлган ишлар асосан қудратли агрегатлар ва қишлоқ хўжалик машиналари ёрдамида бажарила бошланди. Утган йили бригадамизда 35 гектар ерга чигит экилди. Пахтакорларимиз бутун ёз давомида техникага таяниб иш кўрдилар. Гарчи сув камчил бўлса ҳам ҳар бир туп ўсимликни қондириб суғоришга муваффақ бўлдик.

Олтин куз тугаб, жўжалар саналганда бизнинг бригадамиз аъзолари эришган ютуқлар ҳаммага маълум бўлди. Пахтакорларимиз гектар бошига 30 центнердан ошириб ҳосил кўтардилар ва ҳосилдорликни бир йил мобайнида тўрт баравар оширдилар.

Шу кеча-кундузда бригадамизда баҳорги экиш кампаниясига тайёргарлик кўриш ишлари авж олиб кетди. Пахта майдонларининг ҳаммаси сифатли шудгорлаб қўйилди. Далага етарли миқдорда гўнг ташиб қўйдик.

Тўйдимурод ДУСОНОВ,
Чиноз районидаги «Коммунизм» колхозининг бригада бошлиғи.

Ер—хамир, ўғит—хамиртуриш

Кенг дала. Сифатли шудгор қилинган ер кечагина ёғиб ўтган қор тўшаги остида хамирдек кўпчиб, бўрсиллаб ётибди. Колхоз бош агрономи ўртоқ Усмонов дала ишлари тўғрисида завқ билан сўзлайди.

—Ер хамир, ўғит хамиртуриш деб шуни айтадиларда,— дейди у, — ўтган йили ҳар гектар еримизга 8 тоннадан ўғит солдик. Натижада ер ҳосилдор бўлди. Ғўза яхши ривожланди. Колхозимиз бўйича 31,1 центнердан ҳосил олинди. Бу йилги аҳдимиз ҳар гектар ернинг ҳосилдорлигини 35 центнерга етказиш. Шу мақсадда биринчи навбатда шудгорга эътибор бердик. Ҳамма еримиз кузда ҳайдаб қўйилди. Мана, энди шу кунларда қишки дала ишларини қизитиб юбордик. Далага кўплаб маҳаллий ўғит ташиб чиқарилаяпти. Ҳар гектар ерга кам деганда 10 тоннадан мўлжаллаб ўғит жамғараяпмиз.

Агроном шу сўзларни айтар экан, нариги томондаги пайкал ёқалаб келаётган аравакашларни кўрсатди. «ДТ-24» маркали тракторларга тиркалган прицеп ва аравалар биз томон келаётир. Шу пайт бир прицепли трактор агрономнинг олдига келиб тўхтади.

— Бугун ҳам 6 тоннадан кам бўлмас,— деди агроном тракторчи билан ҳол-аҳвол сўрашар экан.

— Ошса-ошадики, лекин кам бўлмайди,— жавоб берди тракторчи.

Бу тракторчи Эркинбой Ҳамидов эди.

— Азамат йигит,— деди агроном унинг орқасидан кузатиб қолар экан. Шериги Раҳмат Аҳмедов, аравакашларимиздан Жўра Соаталиев, Саид Пўлатовлар ҳам роса ғайрат қилишаяпти.

Янгийўл районидаги Свердлов номли колхоз пахтакорлари етти йилликнинг тўртинчи йилида пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун пухта тайёргарлик кўрмоқдалар. Бу ерда далага ўғит ташиб чиқариш, ариқ-зовурларни тозалаш ишлари кун сайин қизитилмоқда. Колхознинг қайси бригада ва звеносига борманг, ишнинг қизиғи устидан чиқасиз, азаматларнинг янги йилда янги меҳнат ғалабаларини қўлга киритиш учун астойдил замин ҳозирлаётганликларига ишонч ҳосил қиласиз.

А. ИНОҒАМОВ.

Мўл ҳосилга замин

«Малик» тажриба-намуна хўжалиги ишчилари бир жон бир тан бўлиб ишлашлари натижасида юқори ҳосил олиб келаяптилар. Шуни айтиш керакки, хўжаликнинг анчагина пахта майдони шўрхок ерлардан иборат. Бу ҳол юксак агротехника қоидалари асосида меҳнат қилишни талаб этади. Ер юзига кўтарилган шўр ўз вақтида йўқотилмаса мўлжалланган ҳосилни олиш қийин бўлади. Шунинг учун ҳам уста деҳқонлар биринчи навбатда шўрни йўқ қиладилар.

Совхознинг 1- ва 2-бўлимларидаги 20—25 процент майдондан бундан бир—икки йил аввал анча кам ҳосил олинар эди. Чунки бу ерларда шўр кўп бўлиб, айни кўчат униб чиққандан сўнг ер бетига кўтарилар эди. Натижада ёш ниҳолларнинг маълум бир қисми нобуд бўларди. Эртани ўйлаб иш қиладиган деҳқонлар шўрни йўқотиш учун астойдил кураш олиб бордилар: ўта шўрланадиган карталарда тик қудуқлар қазидилар. Бундай қилинганда ерости сувлари анча пастга тушади, шўрланиш кам бўлади. Бундан ташқари карта чеккаларида зовурлар қазилиб, сизот сувлари четтага чиқариб юборилди.

Мўл ҳосил етиштиришга аҳд қилган ишчилар шу кунларда ернинг шўрини қуритиш билан бирга барча карталарга минерал ва маданий ўғитлар ташиб чиқармоқдалар. Улар шудгорлашдан аввал ҳар гектар ерга 300 килограммдан суферфосфат, ернинг шароитига қараб 6—8 тоннадан маҳаллий ўғит бердилар. Шунингдек суғориш шохобчалари ҳам сифатли тозаланмоқда. Совхоз коллективи 1962 йил мўл ҳосили учун пухта замин яратаётир.

А. АЛИМОВ.

Силикат панелларидан уйлар

КАЛИНИН. «Завети Ильича» хўжалигида силикат панелларидан тайёрланган дастлабки уй-жойлар қурилиши бошлаб юборилди. Бу янги қурилиш материалини Калинин 1-силикат заводи тайёрлаб бермоқда. Корхона темир-бетондан қолишмайдиган шип плиталари, шунингдек тўрт-беш қаватли уйлар босимига чидаш бераоладиган ички деворлар панели ишлаб чиқармоқда. Ташқи деворлар панели газосиликатдан ҳозирланади. Бу махсус материал силикат бетонига оз миқдорда алюмин порошогини қориштирилиб тайёрланади. Газосиликат иссиқликни яхши сақлай олади, енгил арраланади, уни оддий асбоблар билан рандалаш ва пармалаш мумкин.

Совет Иттифоқида

Янги комбайн

ГОМЕЛЬ. «Гомельмаш» заводида маккажўхорини силосга ўрадиган «УКСК-2,6» универсал комбайни серияли ишлаб чиқарилмоқда. Ҳозир завод ҳар беш минутда тайёр машина бераётир. Ўтган йилнинг шу вақтидагига қараганда корхонанинг ишлаб чиқариш қуввати бу йил бир ярим баравардан зиёд ўсди.

«Гомельмаш» заводи бу йил маккажўхорикорларга ҳаммаси бўлиб 35,5 минг комбайн тайёрлаб беради. Январь ойининг биринчи ўн кунлигида мамлакат маккажўхорикорларига 800 дан ортиқ машина жўнатилди.

(ТАСС).

Пландан ташқари

ХАРЬКОВ. Шебелин конининг коллективи СССР Олий Советига ўтказиладиган сайловлар шарафига вахтада туриб ишламоқда.

Шу йил январь ойининг ўтган вақти ичида бу ерда пландан ташқари 30 миллион кубометр табиий газ олинди. Газ олиш ўтган йилнинг шу вақтидагига қараганда қарийб икки марта кўпайди.

Шебелинда ишлаб турган мавжуд икки скваженга янгидан яна иккитаси қўшилади. Улардан бирининг бир суткада ишлаб чиқариш қуввати бир миллион кубометр «яшил ёнилғини» ташкил этади.

Новотулла металлургия заводида энг катта домна печи қурилиши тамомланай деб қолди. Ҳозир бинокорлар бутун кучини ана шу печни тез кунда фойдаланишга топширишга сафарбар этаётирлар. Домна қурилишида электр пайвандчиларидан Н. М. Улибин, С. П. Милорадов ва А. В. Петешов меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришдилар. Суратда: (чапдан) Н. М. Улибин, С. П. Милорадов ва А. В. Петешов ўртоқлар.

П. Маслов фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

Дастлабки 50 миллион

БРАТСК. Ангарадаги қурилиш мамлакат хўжалиги оборотига катта ҳисса бўлиб қўшилмоқда. 14 январда Братск ГЭСининг биринчи агрегати янги йилда биринчи бўлиб Сибирь юқори вольтли трассаларига 50 миллион киловатт-соат электр қуввати берди. Ундан уч миллионга яқини топшириққа қўшимчадир.

„Қўриқ қаҳрамонларига“

МОСКВА. 15 январда СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг «Россия Федерацияси қишлоқ хўжалиги» павильонида Бутуниттифоқ конкурсига тақдим этилган «қўриқ қаҳрамонларига» монументи лойиҳасининг кўриги очилди. Монумент БҚХВ га қўйилади. Бир ойгача давом этадиган бу кўрикка юзга яқин лойиҳа тақдим этилган.

Энг яхши монументлар лойиҳасининг конкурси СССР Маданият министрлиги, СССР бадиий академияси, СССР архитекторлар союзи ва СССР рассомлар союзи томонидан ташкил этилган.

ЭКИНЛАР СТРУКТУРАСИНИ ҚАНДАЙ ҲИСОБЛАШ КЕРАК

РЕДАКЦИЯДАН: Ҳозирги кунда Тошкент областининг колхоз ва совхозларида 1962 йилги экин планлари аниқланмоқда ва пахта етиштиришни мумкин қадар кўпайтириш, гектаридан олинадиган пахта ҳосилдорлигини камида 25 центнерга етказишга эришиш, маккажўхори, оқжўхори, беда ва бошқа экинлар ҳосилдорлигини ошириш, ҳайдаладиган ҳар юз гектар ер ҳисобига камида 75 центнердан ва қишлоқ хўжалигига яроқли бошқа ерларнинг ҳар юз гектари ҳисобига 16 центнердан гўшт етиштиришни тезлаштириш мақсадида экинларнинг энг рационал структураси ишлаб чиқилмоқда.

Бу вазифаларни қандай амалга ошириш тўғрисида жойлардан кўплаб саволлар келмоқда. Бу ишни бажаришда колхоз ва совхозларнинг ходимларига ёрдам кўрсатиш мақсадида редакция газета саҳифасида экинларнинг техникаси ва тартибига, шунингдек жамоат чорвачилиги маҳсулдорлигини оширишга доир консультация беришни лозим топди.

Биринчидан, хўжаликнинг ер балансы расшифровка қилиб чиқилади, бунда: умумий ер майдони, бўз ва партов, суғориладиган шудгорлар, лалмикор шудгорлар, бошқа ҳамма экинлар билан ҳамда томорқа участкалари билан банд бўлган майдонлар кўрсатилади. Шунингдек ҳайдаладиган ерлар алоҳида белгилаб чиқилади. Қишлоқ хўжалик экинлари етиштириб келинган ва қишлоқ хўжалиги учун яроқли бўлган ҳамма майдонлар шудгор қилинадиган ерлар қаторига қўшилади. Янгидан ўзлаштирилган ҳамда далаларни капитал текислашнинг сифатини текшириш мақсадида пландан ташқари экин экилган майдонлар шудгор қилинадиган майдонлар қаторига кирмайди.

Боғлар, токзорлар, тутзорлар ва кўпйиллик дарахтлар билан банд бўлган бошқа ерлар дарахтларнинг ёшидан ва қатор ораларида қишлоқ хўжалик экинлари етиштирилишидан қатъий назар бошқа ерлар қаторига киритилади.

Колхозчилар ва совхоз ишчиларининг томорқа участкаларидаги ҳайдаладиган ерлар хўжаликнинг умумий ҳайдаладиган ерлари қаторига киритилмайди, лекин ҳайдаладиган ҳар юз гектар ер ҳисобига етиштирилган чорвачилик маҳсулотларини ҳисоблашда бу ерлар ҳам ҳисобга олинади.

Шунингдек, ер балансига колхозга бириктиб қўйилган ўтлоқ яйловлар ҳам киради. Ер баланси ер тузувчилар томонидан берилган маълумотларга тамоман мос келиши керак.

Шундан кейин, алмашлаб экишни ўзлаштиришни текшириш юзасидан тузилган акт асосида 1961 йилда турли экинлар билан амалда банд бўлган майдон аниқланади. Бунинг учун озуқа ва бошқа экинлар билан банд бўлган майдонларнигина аниқлаш кифоядир. Сўнгра суғориладиган жами майдон билан озуқа ва бошқа экинлар билан банд бўлган майдон ўртасидаги тафовутга қараб, пахта билан банд бўлган майдон аниқланади.

Алмашлаб экишни ўзлаштириш юзасидан тузилган акт бўлмаган тақдирда, хўжаликнинг планидан фойдаланиб, озуқа ва бошқа экинлар экилган майдонни колхозларнинг ерни ҳисобга олувчи ходимлари аниқлаб чиқадилар.

Хўжаликнинг алмашлаб экиш проекти билан танишиб чиқилгандан кейин, проектда кўзда тутилган алмашлаб экишларнинг миқдори белгиланади ва уларни ўзлаштириш даражаси, яъни беда билан банд бўлган майдон аниқланади. Колхоз раиси ва колхоз, совхоз агрономи турли (ёки параллель) экинлар билан банд бўлган ерларга оғзаки тарзда: жуда яхши, яхши, ўртача ва ёмон, деб баҳо берадилар. Ҳар бир алмашлаб экиш системасининг ичидаги далаларга ҳам худди шундай баҳо бериб чиқилади. Барча алмашлаб экиш системаларида одатда беданинг икки йил туриши кўзда тутилиши керак.

Шундан кейин алоҳида варақаларга турли алмашлаб экиш системаларидаги дала майдонлари кўчириб ёзилади ва бунда шу майдонларнинг 1961 йилда қандай экинлар билан банд бўлганлиги, шунингдек қайси далаларда бедани сақлаб қолиш лозимлиги кўрсатилади. Ёзув қуйидаги форма асосида олиб борилади.

Алмашлаб экиш №

№№	Майдон	1961	1962
1.	50,1	П	
2.	52,3	П	
3.	48,7	П	
4.	51,0	Б	$Б^2$
5.	49,5	оқжўх.	
6.	49,0	—	
7.	50,5	—	
8.	51,0	—	
9.	47,5	—	
10.	52,5	20 гек.	Б32,5-П

Жами 500,0 П—379—5
Оқжўхори — 49,5
Б — 20,0
$Б^2$ — 51,0

(1962 йилдан кейин худди шу графага 1963, 1964, 1965, 1966 ва 1967 йиллар ёзиб қўйилади).

Чорвачилик учун зарур бўладиган ем-хашаклар тўғрисида зоотехник томонидан қилинган ҳисоблардан фойдаланиб, турли йилларда турли ем-хашак экинлари экиладиган майдонлар аниқланади. Бунда фақат суғориладиган ерларда етиштирилиши лозим бўлган ем-хашаклар миқдори ҳисобга олиниши керак. Бунинг учун зарур ем-хашаклар тўғрисидаги ҳисобларда суғориладиган ерларда, шунингдек яйловларда, бўз ва партов ерларда етиштириладиган ем-хашаклар миқдори алоҳида кўрсатилиши шарт.

Ем-хашак экинлари экилиши керак бўлган тахминий майдонларни дала ва сабзавот алмашлаб экиш системалари ичида жойлаштирилади.

Ҳар бир колхоз ва совхознинг асосий вазифаси пахта етиштиришни кўпайтиришдан иборат эканлигини ҳисобга олиб, ем-хашак экинларини (айниқса беда) алмашлаб экиш системалардаги тупроғи ёмон ва ўртача категорияга киритилади, ёки ниҳоятда вилт босган ерларда жойлаштирилади.

Ишларни максимал даражада механизациялаштириш ва ем-хашак таннархини камайтириш зарурлигига амал қилиб, ҳар қандай ем-хашак экинларини экиш учун яхлит далали алмашлаб экиш массивлари ажратилиши керак.

Ем-хашак экинлари майдонини, айниқса 1963 ва шундан кейинги йиллар учун белгилашда ана шу ерлардан интенсив суратда фойдаланиш кўзда тутилиши керак.

Масалан, алмашлаб экишнинг 1963 йилда оқжўхори ёки маккажўхори экиш кўзда тутилган далаларида 1962 йилнинг кузидан бошлаб, кузги ғалла экинларини (арпа, жавдар) дуккакли экинлар билан (шабдар, ёввойи нўхот, қишга чидамли нўхот ва ҳоказо) аралаштириб экиш ва уларнинг ҳосилини кўк ҳолида едириш ёки силос бостириш учун апрелнинг охирида — май ойининг бошларида йиғиб олиш зарур. Агар дуккакли ўсимликлар уруғи топилмаса — ғаллали кузги экинларни соф ҳолда экиш лозим. Шундан кейин мана шу ерларга дон ёки силос учун маккажўхори (оқжўхори) экилади.

Шунингдек, маккажўхори (оқжўхори)ни ёзда ҳайдалган уч йиллик (ва ундан ҳам эски) беда ўрнига ҳам экиш мумкин. Агар маккажўхори (оқжўхори) дон учун ўстириладиган бўлса, у ҳолда уч йиллик бедани апрелнинг охирлари — май ойининг бошларида бир марта қуруққа ўриб олиш ва ўрнига маккажўхори экиш зарур. Башарти хўжаликка силос зарур бўлса, у ҳолда маккажўхорини (оқжўхорини) июнь ойининг бошларида — беда икки марта ўриб олингандан кейин экилади. Агротехникага яхши амал қилинган тақдирда биринчи ўришда гектар бошига 35-40 центнердан, икки марта ўришда 60-70 центнердан қуруқ беда олиш мумкин бўлади.

Маккажўхори ва оқжўхори дон ва силос учун ўстириладиган бўлса уларнинг навларини тўғри танлашга алоҳида эътибор бериш керак. Шу нарсани эсда тутиш лозимки, баъзи районларда дон учун экилган бир хил навлар юқори ҳосил берса, бошқа районларда — бошқа навлар юқори ҳосил беради. Маккажўхорининг бир хил нави ҳамиша юқори дон ва кўкпоя ҳосили беравермайди. Кўпинча бир хил нав уруғ дон учун экилганда юқори ҳосил берса, иккинчи навдан жуда мўл силос олинади. Бундан ташқари бир хил шароитда маккажўхори юқори ҳосил берса, иккинчи бир хил шароитда оқжўхори мўл ҳосил беради.

Силос учун экилган оқжўхори ўриб-йиғиб олингандан кейин далани яхшилаб суғориш, ўғитлаш ва иккинчи марта кўкпоя ҳосили олиш учун ҳайдаш лозим. Силос учун маккажўхори экилган далалардан иккинчи қайта маккажўхори ёки бошқа бирор хил дуккакли экин экиш учун фойдаланиш керак. Ёввойи нўхот ана шундай дуккаклиларнинг энг яхшиси ҳисобланади. Агар нўхот август ойининг бошларида экилса у октябрнинг ўрталарига қадар гектар бошига 200-300 центнер кўкпоя бериши мумкин.

Иккинчи қайта экин экилмаган далаларни капитал равишда текислаб чиқиш, суғориладиган участкаларни 8-13 гектарга қадар йириклаштириш ва ундаги тут дарахтларини бошқа ерларга кўчириб, дала ишларини механизациялаш учун яхши шароит яратилишига эришиш зарур.

Дон учун экилган маккажўхори ва оқжўхори экинларининг бир қисмини колхозчиларнинг томорқа участкаларига жойлаштириш, бунинг учун томорқа участкаларидаги ҳайдаладиган майдоннинг 20-25 процентини ажратиш лозим.

Томорқа участкаларида ана шунча майдонда маккажўхори (оқжўхори) бўлиши колхозчиларнинг шахсий хўжаликларидаги молларни боқиш учун зарур бўлган ем-хашакнинг 15-20 процентини таъминлайди. Колхозчилар ўз шахсий моллари учун ем-хашакнинг қолган қисмини умумий йиғилиш қарорида белгиланган шартлар асосида колхоздан оладилар. Колхознинг ишлаб чиқариш участкалари (ёки совхоз бўлимлари) бўйича экин майдони ва уларнинг структураси қуйидаги форма асосида белгиланади (1 жадвалга қаранг)

Бунда шуни кўзда тутиш керакки, агар барча хил алмашлаб экиш системаларида маккажўхори, (оқжўхори) ва беданинг жойлаштирилиши пахта майдонининг 1961 йилдаги планига мувофиқ экилган майдонга нисбатан камайиб кетишига олиб келадиган бўлса, у ҳолда энг яхши ерларда жойлаштирилган бир нечта параллель алмашлаб экиш системаларидан бедани чиқариб ташлаш ва бу ерларда энг ҳосилдор ем-хашак экинлари бўлган маккажўхори ёки оқжўхори билан биргаликда пахта етиштириш лозим.

Бундай алмашлаб экиш системаларида тупроқнинг унумдорлигини ошириш учун гўнгдан фойдаланиш ҳамда сидератлар (шабдар, нўхот, ёввойи нўхот) ўстириш лозим.

Қуруқ беданинг барча хил қишлоқ хўжалик ҳайвонлари учун зарур озуқа эканлигини, шунингдек пахтакор хўжаликда беда тупроқнинг унумдорлигини оширувчи ва мелиоратив ҳолатини яхшиловчи восита эканлигини ҳисобга олиб, беда экилган майдонни қисқартиришни алмашлаб экиш системасида қўйилган талабнинг аксича, маълум тартибда амалга ошириш зарур.

Масалан, олайлик, хўжаликда беда икки йил сақланадиган иккита параллель 10 далали алмашлаб экиш системаси жорий қилинган бўлсин. Агар беда одатдаги тартибда жойлаштириладиган бўлса, бунинг учун тўрт дала ажратилиши керак бўлади. Бироқ, беда учун тўрт дала ҳамда маккажўхори (оқжўхори) учун ҳам тегишли миқдорда далалар ажратиладиган бўлса, у ҳолда пахта учун ажратилган майдон етарли бўлмай қолади. Шу сабабли бундай ҳолда беда учун тўрт дала ўрнига уч дала ажратиш ва ҳар бир алмашлаб экиш системасида бедани ҳар йили эмас, балки йил оралатиб экиш зарур бўлади. Буни амалда қандай қилиш мумкинлиги алмашлаб экиш № 1 схемасида кўрсатилган.

Бедани алмашлаб экиш системаларини ана шундай усулда жойлаштириш билан бир қаторда уни алмашлаб экишга киритилмаган ерларда ҳам экиш мумкин, бунинг учун ана шу ерларда ҳар йили 8-12 процент майдонни 1-схема асосида беда экишга ажратилади.

1962—67 йилларда етиштириладиган озуқа миқдори физик оғирликда ва тонна билан кўрсатилган озуқа бирликлари асосида ҳисоблаб чиқилади. (2-жадвалга қаранг).

Бунинг учун қуйидаги форма бўйича ҳисоб юритилади.

Эслатма: ҳар бир хўжаликда турли хил озиқа экинлари этиштирилишини ҳисобга олиб, жадвални ўнг томонга қараб кенгайтириш зарур.

Шротнинг миқдори пахтанинг ялпи ҳосилига қараб аниқланади: ҳар тонна пахта ҳисобига 40 килограмм шрот белгилаш лозим.

Дон учун экилган оқ жўхори майдонига томорқалардаги экинлар ҳам қўшилади.

Шундан сўнг етиштириладиган озиқалар уларнинг турлари: дағал, ширали, концентрат хилларига қараб ҳисобланади. Бунинг учун жами озиқа бирлиги тонналар билан кўрсатилади. Бу — 3-жадвалда кўрсатилган.

Зоотехниклар томонидан аниқланган эҳтиёжни етиштириладиган ем-хашак миқдорига солиштириб етишмовчиликни ўрнини тўлдириш манбаълари аниқланади.

Агар ана шундай манбаълар ҳисобига ҳам етишмайдиган ем-хашакларнинг ўрнини тўлдириб бўлмаса, у ҳолда ем-хашак экиладиган майдонлар кенгайтирилади ёки ем-хашак экинларининг ҳосилдорлиги яна бир аниқлаб чиқилади. Бироқ ҳосилдорлик белгиланаётганида хўжаликдаги реал шароит албатта ҳисобга олиниши лозим. Маккажўхори ва оқ жўхорининг гектаридан олинадиган дон ҳосили 40-60 центнер атрофида, поя ҳосилини эса 450-600 центнер атрофида, такрор экилган маккажўхори пояси ҳосилини 200-250 центнер атрофида белгилаш тавсия қилинади.

Жадвал № 3

озиқа турлари
озиқа бирлиги тонна ҳисобида

1962 1963 1964 ва ҳоказо
Дағал хашаклар;
беда поя хашаги
маккажўхори
ЖАМИ:
эҳтиёж
ширали
силос
Қанд лавлаги
Кўк ем-хашак
ЖАМИ:
Эҳтиёж
Кансентратлар
Маккажўхори дони
арпа
Шрот
ЖАМИ:
Эҳтиёж

Ем-хашак учун қўшимча майдон аниқланаётган пайтда 1961 йилда амалда бўлган пахта майдонини кескин қисқартириб юбориш йўлидан сира бормаслик зарур.

Ана шуларни ҳисобга олиб, ҳайдаладиган ерларнинг ҳар юз гектари ҳисобига 75 центнердан гўшт ва 600 центнердан сут ва қишлоқ хўжалигига яроқли бошқа ерларнинг ҳар юз гектари ҳисобига 16 центнердан гўшт етиштириш вазифасини 1966 — 1967 йилда бажаришни кўзда тутиш мумкин, бу даврда деҳқончилик маданияти юксак даражада бўлади, озиқа экинларидан юқори ҳосил олиш учун барча шароитлар яратилади.

Ем-хашак етиштиришни кўпайтиришда ўрим-йиғим ишлари технологиясини такомиллаштириш ва ўрим ишларини комплекс механизациялаштириш катта аҳамиятга эга. Масалан: беда ўримида ўрим билан бир маҳалда уни пресслаб кетадиган механизмдан фойдаланиш терим ишлари суръатини 3—4 баравар оширади, шу билан бирга ҳосилнинг нобуд бўлишини (баргларни нобуд бўлиши ҳисобига) 20—25 процент камайтиради. Қуруқ беданинг тўйимлилигини 0,49 дан 0,72 озиқа бирлигига кўпайишини таъминлайди. Ана шундай беда ўрувчи механизмларни 1962 йилдан бошлаб ишлаб чиқарабошлайдилар. Шунинг учун 1963 — 1964 йилларда бир қисм майдонларда, 1965 йилдан бошлаб эса барча майдондаги бедаларни ўришда ана шундай механизмларни қўлланиш кўзда тутилади. Озиқа бирлигини ҳисоблаш вақтида 0,49 ўрнига 0,72 коэффициентидан фойдаланиш керак. Ҳар юз гектар ҳайдаладиган ер ҳисобига етиштириладиган чорвачилик маҳсулотлари миқдорини аниқлаш йўллари 4-жадвалда кўрсатилган.

Эслатма: дон учун ўстирилган маккажўхори ва оқ жўхори поясини яхши ширали емлар қаторига киритиш керак. Негаки, силос сифатидаги маккажўхоридан молларни озиқлантиришда тўла фойдаланиш мумкин.

Ана шу жадвалда келтирилган рақамлар асосида бунинг қандай қилинишини тушунтириб берамиз. Фараз қилайлик хўжаликда 2000 гектар ҳайдаладиган, 2170 гектар яйлов ва ўтлоқ ер ва 30 гектар бошқа ерлар бор бўлсин.

Яйлов ва ўтлоқлардан одатда йилига физик вазнда ҳисоблаганда 6 центнердан озиқа олинади. Тўйимлилиги 0,46 озиқа бирлигига эга бўлган озиқдан 2170 гектар ер ҳисобига 600 тонна озиқа бирлиги олиш мумкин. (2170х6х0,46). Сўнгра, яна хўжаликда суғориладиган ерлардан 4200 тонна озиқа бирлиги олинди, деб фараз қилайлик.

Агар хўжаликда паррандачилик фермаси бор бўлса, бу фермадан 30 минг тухум олиш мўлжалланган бўлса, у ҳолда амалдаги нормага мувофиқ бу хўжаликда тухум етиштириш учун 15 тонна озиқа бирлиги сарф қилинади (30х0,5).

2170 гектар яйловга эга бўлган хўжалик 3500 қўй боқиши ва 4,5 тонна жун олиши мумкин.

Ҳар бир килограмм жун учун 130 озиқа бирлиги сарф бўлади, 4,5 тонна жун учун эса 585 тонна озиқа бирлиги сарф бўлади. Бу миқдорнинг бир қисми суғориладиган ерлар ҳисобига, қолганлари эса яйловлар ҳисобига қопланади.

Шунингдек хўжаликда ҳар йили ўртача 1500 килограммдан сут берадиган 800 сигир бор бўлсин. У ҳолда бир килограмм сут учун 1,5 озиқа бирлиги керак бўлади, ҳамма сигир учун эса 1800 тонна озиқа бирлиги зарур. (1500х800х1,5).

Шундай қилиб мавжуд ҳамма ем-хашак ҳисобидан гўшт етиштириш учун 2400 тонна озиқа бирлиги қолади, шундан яйловлар ҳисобига 240 тонна озиқа бирлиги ва даладаги ўстириладиган ем-хашаклар ҳисобига 2160 тонна ем-хашак олинади. Тирик вазнда бир килограмм гўшт учун ўн озиқа бирлиги сарф қилинадиган бўлса, у тақдирда қолган озиқа ҳисобига 240 тонна гўшт етиштириш (тирик вазнда) мумкин (2400:10).

Тирик вазндаги гўштдан 58-60 процентини сўйилган вазндаги гўшт чиқишини ҳисобга олиб, сўнгра ҳар юз гектар ҳайдаладиган ва ҳар юз гектар қишлоқ хўжалигига яроқли ер ҳисобига чорвачилик маҳсулоти етиштириш белгилаб чиқилади (4-жадвалнинг иккинчи қисми).

Экинлар структурасини ишлаб чиқишда агрономлар, экономистлар ва ер тузувчилар қатнашадилар, бу ишга ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлар ҳам жалб қилинади. Колхоз раиси ёки совхоз директори ишга умумий раҳбарлик қилади.

Ф. СОКОЛОВ,
САИМЭ агротехника лабораториясининг бошлиғи.

Жадвал 1.

Йиллар	участка	Жами ҳайдаладиган ер (га)	Шу жумладан: Бўз ва партов ерлар	мўлжалдаги боғ ва қурилишлар	Ҳайдалган ер	пахта	Маккажўхори ва жўхори	қанд лавлаги	Бир йиллик беда	Эски бедазор	ва бош. қалар	Кўк ем учун кузда экиладиган экинлар	Такрор экиш ва иккинчи ҳосил
1961	I	2500	50	10	2450	1980	25	50	240	50	105	—	—
	II	2500	25	15	1975	1590	165	—	50	100	70	200	—
	III	500	375	5	125	70	30	—	20	—	5	—	—
Жами:		5500	450	30	4550	3640	220	50	310	150	180	200	—
Экинларнинг структураси						80	4,8	1,1	6,8	3,3	4,0	—	—
1962	I	2490	20	—	2470	1950	125	60	—	240	95	100	60
	II	2000	15	15	1985	1620	125	—	115	50	75	125	60
	III	500	325	5	175	85	40	—	20	20	10	35	30
Жами:		4990	360	20	4630	3655	290	60	135	310	180	260	150
Экинларнинг структураси						78,9	6,3	1,3	3,0	6,7	3,8	—	—

Алмашлаб экиш № 1

далалар №№	Тупроқ унумдорлиги	1962	1963	1964	1965
1.	паст	$Б^2$			
2.	юқори				
3.	Вилт	$Б^1$	$Б^2$		
4.	Ўртача			$Б^1$	$Б^2$
. . .					
10.	Юқори				

далалар №№	Тупроқ унумдорлиги	1962	1963	1964	1965
1.	Юқори				
2.	Ўртача			$Б^1$	$Б^2$
3.	Паст	$Б^1$	$Б^2$		
4.	Паст		$Б^1$	$Б^2$	
. . .					
10.	Ўртача				$Б^1$
Беда билан банд бўлган ҳамма далалар		3	3	3	3

Схема № 1

Шартли дала №	1962	1963	1964	1965	1966	1967
I	$Б^1$	$Б^2$				
II			$Б^1$	$Б^2$		
III					$Б^1$	$Б^2$
ва ҳоказо						

Жадвал № 2

Йиллар	пахта: майдон (гек.)	ҳосил (цен).	ялпи (тон).	шрот (тон).	жўхори-дон учун: майдон (га).	дон (цент).	ялпи (тон).	пояси (цент).	ялпи (тон).
1962	4630	25	1575	462	100	50	500	100	1000
Озиқаларнинг тўйимлилиги ва уларнинг миқдори тонна ҳисобида			0,79	365		1,34	0,37	6,37	370
1963	4640	25	12064	483	100	55	550	110	1100
ва ҳоказо			382				737		407

Жадвал № 4

Кўрсаткичларнинг номи / Чорвачилик маҳсулотларининг тури	Чорва маҳсулоти (тонна)	1962 йил … 1963 йил. Озиқанинг сарфланиши, тонна ҳисобида. Озиқа бирлиги. Ҳаммаси	Ҳисобига: яйлов ва ўтлоқ	суғориладиган ер
Гўшт тирик вазнда	240	2400	240	2160
Сут	1200	1800	—	1800
Тухум (минг дона ҳисобида)	30	15	—	15
Жун	4,5	585	360	225
Жами:		4800	600	4200

Гўшт (сўйилган вазнда ва сут центнер ҳисобида)

Сут ҳайдаладиган ҳар юз гектар ер ҳисобига	600
Гўшт ҳар юз гектар ер ҳисобига	58,6
Қишлоқ хўжалигига яроқли бошқа ерлар ҳисобига гўшт	10

Александра Нининг янги сафдошлари

Чоршанба куни Юқори Чирчиқ районидаги Свердлов номли колхознинг клуби ҳар қачонгидан ҳам гавжум бўлди. Бу ерда областимизнинг районларидан келган колхозчиларни, совхоз ишчиларини кўриш мумкин эди. Улар машҳур маккажўхорикор ўртоқ Александра Ни бошлиқ бригаданинг базасида ташкил этилган тажриба ўрганиш мактабига ўқиш учун келган ёшлар. Улар ўн кун давомида Александра Ни бошлиқ маккажўхорикор бригада аъзоларининг мўл ҳосил етиштиришдаги ютуқлари билан батафсил танишдилар. Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг маккажўхори ҳосилини оширишда, айниқса думбул сўталарни кўпайтиришдаги қимматли маслаҳатларини жойларда қандай қилиб амалга ошириш зарурлигини шу ерда ўргандилар.

Жўхорикорлар машғулот давомида ҳосилни ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш масалаларига катта аҳамият бердилар. Мактабни битирувчилар кечасида сўзга чиққан Сирдарё районидаги Ҳамза номли колхознинг аъзоси Ж. Боймуродов бундай деди:

—Мен бу тажриба мактабида кўп нарсани ўргандим. Ҳақиқатан ҳам авваллари бизда маккажўхори экишга юзаки қаралиб келинди. Районимиздаги хўжаликлар каби бизнинг колхозда ҳам маккажўхори билан қониқарсиз шуғулланилди. Алоҳида маккажўхори бригадаси тузилмади. Кўпинча бу ишни звено асосида ташкил этиш билан кифояланиб қолинди. Лекин звено аъзоларига ҳам яқиндан ёрдам берилмади. Аксинча ғўза парвариши кучайиб кетган кезларда звенонинг одамлари бошқа ишларга жалб этилди. Натижада экилган маккажўхори ўз вақтида парвариш қилинмади, суғорилиб турилмади. Бу эса ҳосилнинг камайиб кетишига сабаб бўлди.

Энди бу хатоларни такрорланишига йўл қўймаймиз. Бу йил колхоз правлениеси мени маккажўхорикорлик бригадасига бошлиқ қилиб тайинлади. Мен бу вазифани шараф билан бажаришга сизларни ишонтираман. Ҳар гектар ердан 1500 центнердан кўкпоя, 50 центнердан маккажўхори дони олишга сўз бераман. Шу билан бирга ўртоқ Александра Нини социалистик мусобақага чақираман.

Киров номли, «Оққўрғон» совхозларининг ишчиларидан Р. Коровкина, А. Шохин ва бошқа ўртоқларҳам сўзга чиқиб маккажўхорикор бригадаларда иккитадан звено бўлиши мақсадга мувофиқ эканлигини айтдилар.

Машҳур жўхорикор Александра Ни тажрибаси мактабини 150 киши битириб чиқди. Улар мактабни битирганликлари ҳақида гувоҳнома олдилар. Бу ёшларнинг деярлик ҳаммаси ҳам механизаторлардир. Шунинг учун ҳам улар маккажўхорикор звеноларнинг бошлиғи вазифасида ишловчилар тракторчи ёки сувчи касбини пухта эгаллаган бўлиши зарурлигини айтдилар.

Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ М. А. Абдураззоқов Александра Ни тажрибаси мактабининг битирувчиларни область партия комитети ва область ижроия комитети номидан қизғин табриклади ва уларнинг ишларига муваффақиятлар тилади.

М. ҒОЗИЕВ.

ОҚЖУХОРИНИ КЎПРОҚ ЭКАЙЛИК

Ўртоқ Н. С. Хрушчев пахтакор республикалар қишлоқ хўжалик ходимларининг Тошкентда бўлиб ўтган кенгашида сўзлаган нутқида оқжўхорига юксак баҳо берган эди. Бу экиндан гектар бошига 120 центнергача дон ва кўп миқдорда силос учун кўкпоя ҳосили олиш мумкин. Оқжўхори шўрлаган ерларда ҳам яхши ҳосил беради.

Шундай бўлишига қарамасдан, областимизда оқжўхори экишга етарли аҳамият берилмаётир. Бу экин учун жуда кам майдон ажратилаяпти. Область қишлоқ хўжалик бошқармасининг расмий маълумотларига қараганда ўтган йили ҳаммаси бўлиб 664 гектар ерга дон ва силос учун оқжўхори экилган.

Оқжўхорини кўпроқ экиш учун областимиз хўжаликларида унинг юқори ҳосилли навлари уруғини кўпайтириш лозим. Бу навлар «Ўзбекистон гиганти», «Чиллаки», «Гибрид № 2», «Катта бош» навларидир.

Ўзбекистон ССР чорвачилик илмий-текшириш институтининг «Красний водопад» экспериментал базасида «Гибрид № 2» навли оқжўхорининг ҳар гектаридан 120 центнергача дон ҳосили олинди. Комсомол районидаги «Красний Восток» колхозининг тажриба участкасида «Ўзбекистон гиганти» навли оқжўхоридан 800—1000 центнердан ошириб силосбоп кўкпоя олинди.

Оқжўхори етиштиришда яхши кўрсаткичга эришиш учун бу экиндан мўл ҳосил олиб келаётган илғор хўжаликлар, уста деҳқонларнинг тажрибаларини чуқур ўрганиш ва бу тажрибаларни амалий ишда қўлланиш зарур.

Ҳеч шубҳа йўқки, яқин йиллар ичида оқжўхори экини ҳам деҳқончилигимизда муносиб ўрин эгаллайди. Чунки чорвадорларимиз олдида турган энг юксак вазифани — ҳайдаладиган ҳар 100 гектар ер ҳисобига кам деганда 75 центнердан, қишлоқ хўжалигига яроқли ерларнинг ҳар 100 гектари ҳисобига 16 центнердан гўшт етиштириш вазифасини бажаришда оқжўхоридан олинадиган ҳосил катта аҳамиятга эга бўлади.

Х. МЎМИНОВ.
Республика чорвачилик илмий-текшириш институтининг ходими.

МИРЗАЧЎЛДА ЯНГИ СОВХОЗ

Неча-неча асрлардан бери сукут қилиб келаётган Мирзачўл ерларида бугун ҳаёт қайнаяпти. Коммунизм қурилишининг улуғвор Программасининг ҳарбир сатри, ҳарбир сўзини дилга жо қилиб олган совет кишилари бепоён чўлни гулистонга айлантираяптилар, чўл ўз ўрнини ям-яшил пахтазорларга бўшатиб бермоқда.

Шон-шуҳратларга тўлиб-тошган 1961 йилимизда Мирзачўлда яна бир улкан хўжалик — 7-пахтачилик совхози бунёдга келди. Совхознинг меҳнатсевар ишчилари иш фаолиятларининг биринчи кунидан бошлабоқ қақраган ерларни экишга тайёрлаш, «оқ олтин»дан баракали хирмон кўтариш учун пухта замин ҳозирлашга бутун куч ва қудратларини аямай меҳнат қилабошладилар.

Мирзачўлда кўклам нафаси эсабошлаганда совхознинг тўрт минг гектар ерига чигит экилади. Ўттиз гектар ерда барпо этилган янги боғнинг ёш дарахтлари гуллайди. Ўттиз уч гектар ердаги токлар куртак отади. Олтин куз етиб келганда эса совхознинг «оқ олтин» карвонлари пунктлар томон йўл олади.

7-совхознинг истиқболи порлоқ. 1963 йилга бориб хўжаликнинг азамат коллективи саккиз минг гектардан ортиқ ерни ўзлаштиради.

Ҳозир совхоз далаларида баҳорги чигит экиш кампаниясига тайёргарлик кўриш ишлари авж олиб кетди.

Суратда: Совхозда далаларни текислаш пайти.

В. Кожевников фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

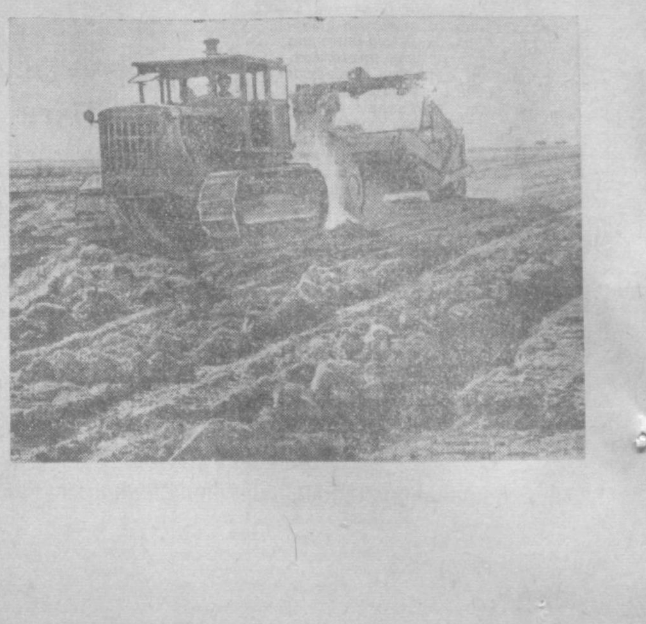

ҚИШЛОҚ ҚУРИЛИШИГА ЭЪТИБОР КУЧАЙТИРИЛСИН

(ҚИШЛОҚ ҚУРУВЧИЛАРИНИНГ ОБЛАСТЬ КЕНГАШИДАН)

<>

КПСС XXII съезди қабул қилган коммунистик жамият қуриш Программасида шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовутни аста-секин бартараф этиш, совет қишлоғига коммунистик ижтимоий муносабатларни аста-секин сингдирабоpишни таъминлашдек катта вазифа қўйилган. Бу вазифани муваффақиятли амалга ошириш манфаатлари қишлоқ қурилишини тубдан яхшилаш, бу қурилишга техника раҳбарлиги савиясини ошириш ва қишлоқларда ишлаб турган турли қурилиш ташкилотлари фаолиятини янги вазифаларни бажаришга мослаб қайта қуришни тақозо этади.

Шунинг учун ҳам областимиз қишлоқ қурувчиларининг яқинда бўлиб ўтган кенгашида қишлоқ қурилишини янада яхшилаш масалалари атрофлича муҳокама қилинди.

Кенгашда Юқори Чирчиқ район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ М. Кимнинг «Колхозлараро қурилиш ташкилоти фаолиятига район партия комитетининг раҳбарлиги», шу райондаги колхозлараро қурилиш ташкилотининг раиси ўртоқ В. Эргашбоевнинг шу ташкилотнинг 1961 йилдаги иш якунлари, «Узсельхозтехника» Тошкент область бирлашмаси раисининг ўринбосари ўртоқ А. Сардоровнинг «1961 йилда колхозларда қурилиш планининг бажарилиши ва колхозлараро қурилиш ташкилотларининг иш якунлари» ҳақидаги докладлари тингланди ва муҳокама қилинди.

Етти йилликнинг учинчи йилида область қишлоқ қурувчилари жуда катта ҳажмда қурилиш ишларини олиб бордилар. Ишлаб чиқариш, маданий-маиший, чорвачилик объектлари ва уй-жой қурилишида ҳаммаси бўлиб 11 миллион 426 минг сўм капитал маблағ ўзлаштирилди. План эса 10 миллион 172,9 минг сўм миқдорида белгиланган эди. Бир йўла 572 та объектда қурилиш ишлари бошланди. Йил охиригача эса ана шу объектларнинг 538 таси қуриб битказилди ва фойдаланишга топширилди.

Областимизнинг 14 та районида ташкил этилган колхозлараро қурилиш ташкилотлари планни бажаришда дурустгина натижаларга эришдилар. Шу ташкилотлар ўтган бир йилда пландаги 4 миллион 914 минг сўмлик ўрнига 5 миллион 72,3 минг сўмлик қурилиш ишларини бажаришди. Бу кўрсаткич планга нисбатан 103,2 процентни ташкил этади. Юқори Чирчиқ районидаги колхозлараро қурилиш ташкилоти планни бажаришда, айниқса, яхши натижага эришди. Йиллик топшириқ 112,6 процент адо этилди, 887 минг сўмлик ўрнига 998 минг сўмликдан ортиқ ҳажмда қурилиш ишлари бажарилди. Оққўрғон, Қуйи Чирчиқ, Ўрта Чирчиқ, Сирдарё районларидаги колхозлараро қурилиш ташкилотлари ҳам йиллик топшириқни ортиғи билан адо этдилар.

Кенгашда бундай ютуқлар билан бирга, қишлоқ қурилишида жуда катта камчиликлар борлиги, индустриал методлар деярлик қўлланилмаётганлиги, қишлоқ қурилишига техника раҳбарлиги савияси ҳозирги талаблар даражасида эмаслиги ва бошқа камчиликлар таъкидланди, ўтган йили область колхозларида чорвачилик бинолари қурилиши жуда ҳам қониқарсиз олиб борилганлиги кўрсатилди. Қурила бошлаган 202 та чорвачилик биносининг 50 дан кўпроғи фойдаланишга топширилмади. Маданий-маиший объектлар, айниқса мактаб ҳамда мактаб-интернатлар қурилиши суст борди.

Область колхозларида 14.485 ўқувчига мўлжалланган 47 та ўрта, тўлиқсиз ўрта ва бошланғич мактаблар, шунингдек 3 та мактаб-интернатлар қурилиши керак эди. Лекин бу мактабларнинг айримлари, 3 та мактаб-интернат ҳалигача фойдаланишга топширилгани йўқ.

Кенгашда Мирзачўл группаси районларида бу ерга кўчиб келувчилар учун уй-жой бинолари қуришда жуда катта камчиликлар содир бўлаётганлигини кўрсатувчи фактлар келтирилди. Масалан, Комсомол районида 55 та уй қурилиши керак бўлгани ҳолда, бор-йўғи 35 та уй фойдаланишга топширилган. Худди шундай камчиликлар Гулистон, Сирдарё, шунингдек Бўка районларида ҳам содир бўлаяпти. Ана шу районлардаги қишлоқ қурилиш ташкилотларининг раҳбарлари кўчиб келувчилар учун уй-жой қурилиши масаласига эътиборни кучайтиришлари лозим.

Музокарада сўзга чиққан Янгийўл районидаги колхозлараро қурилиш ташкилотининг раиси ўртоқ Т. Улуғов колхозларда қурилиш суръатини тезлаштиришга ҳалақит бераётган бир қанча камчиликларни кўрсатди, «Узгипросельстрой» ва бошқа лойиҳалаш ташкилотлари қишлоқ қурилишидан ажралиб қолганлигини танқид қилди, улар лойиҳа-смета ҳужжатлари тузишни жуда ҳам судраб юбораётганликларини кўрсатувчи фактлар келтирди.

— Биз,—деди у, — «Ленинизм» колхозида мактаб-интернат қуришни бошлаёлмай турибмиз, чунки ана шу объектнинг лойиҳа-смета ҳужжатлари шу вақтгача тайёрланган эмас. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Ўтган йилнинг июнь ойида «Узгипросельстрой» лойиҳалаш ташкилотига чўчқаларни бўрдоқига боқиш колхозлараро базасининг лойиҳа-смета ҳужжатларини тузиб бериш ҳақида заявка берилган эди. Лекин бу заявка шу вақтгача бажарилгани йўқ. Биз бу ҳақда лойиҳалаш институтининг бошлиғи ўртоқ Лебедовга бир неча марта мурожаат қилдик. Аммо у қуруқ ваъда беришдан нарига ўтмаётир.

Ўрта Чирчиқ районидаги колхозлараро қурилиш ташкилотининг раиси ўртоқ Кан ўз сўзида бинокорлик материаллари етказиб беришдаги камчиликларга тўхталди.

— Колхозлараро қурилиш ташкилотлари, — деди у, — катта ҳажмдаги объектлар қурилишини ҳам муваффақиятли олиб бориш имкониятига эга бўлиб қолдилар. 250-300 минг сўмлик биноларни ҳам қураяпмиз. Лекин зарур материалларнинг йўқлиги кўпинча ишнинг белига тепаяпти. Шу вақтгача колхозлараро қурилиш ташкилотларига бинокорлик материаллари етказиб беришнинг марказлаштирилмаганлиги кишини ҳайратга солади. Биз бундай материалларни район матлубот жамияти орқали олаяпмиз. Матлубот жамияти эса ўз ихтиёрига келган бинокорлик материалларининг арзимаган қисминигина бизга бераяпти. Шу туфайли объектлар қурилиши судралиб кетмоқда, таннархи эса қимматлашмоқда. Фикримизча, колхозлараро қурилиш ташкилотларини бинокорлик материаллари билан таъминлашни марказлаштириш вақти келди.

Гулистон районидаги колхозлараро қурилиш ташкилотининг раиси ўртоқ В. Ким колхозларда хўжалик асосида объектлар қуриш масаласига тўхталиб, бир қанча мисоллар асосида бу методнинг салбий томонларини кўрсатди ҳамда унга мумкин қадар тезроқ хотима бериш зарурлигини таъкидлади, бу метод колхозларга жуда қимматга тушаётганлигини айтиб берди.

— Гулистон районидаги «Коммуна» колхозида Шч—А—3 типида йиғма уйлар қурилишига ёлланган ишчи кучи жалб қилинди,—дейди у.—Бу уйларнинг ҳар бири 3200 сўм туради. Колхоз уларнинг ҳар бирини қуриш учун ёлланган ишчиларга 1560 сўмдан пул тўлади. Ваҳоланки давлат нархи билан 495 сўм пул тўланиши керак эди. Шу колхозда мактаб томини ёпган ёлланма ишчиларга 3 минг сўм тўланган, бу ишга 625 сўм тўланиши керак эди. Колхоз юқоридаги ва бошқа ишларга белгиланганига нисбатан 3833 сўм кўп ҳақ тўлаган. Бундай камчиликларни бошқа колхозларда ҳам кўриш мумкин.

Қишлоқ қурилишида колхозлараро қурилиш ташкилотларининг ролини янада ошириб, колхозлар учун жуда қимматга тушадиган хўжалик асосида объектлар бунёд этишга хотима бериш лозим. Бу масала қанча тез ҳал қилинса шунча яхши бўлади.

Кенгашда «Узгипросельстрой» лойиҳалаш институтининг ходими Тунеянц, давлат банкаси область конторасининг экономисти Ярославский, область матлубот жамияти савдо бошқармасининг бошлиғи Бангиев ва бошқа ўртоқлар ҳам сўзга чиқдилар.

М. МИРҲАМИДОВ.

Юксак номга муносиб

Чирчиқ ГЭСлар каскадининг коллективи ўтган йили сув танқислиги катта бўлганлигига қарамай ажойиб муваффақиятларни қўлга киритди: йиллик пландагидан ташқари миллионларча киловатт-соат электр қуввати ишлаб чиқарди.

Коммунистик меҳнат корхонаси—каскад коллективи бу йил ҳам суръатни сира бўшаштирмаётир. Январь ойининг ўтган кунлари ичида белгиланганидан бир неча ўн минг киловатт-соат кўп энергия ишлаб чиқарилди.

Нур яратувчилар бу йил ишлаб чиқаришни автоматлаштириш ва телемеханизациялашга қаратилган кўпгина ташкилий-техникавий тадбирларни амалга оширмоқчилар. Яқин кунлар ичида гидротурбиналарнинг узеллари махсус машиналар воситасида мойланадиган бўлади. Бош узелда хас-чўплардан автоматик тарзда тозаланиб турадиган қўшимча панжаралар ўрнатилади. Шунингдек агрегатларнинг компенсатор режими батамом автоматлаштирилади.

Коллектив йил давомида ўз эҳтиёжлари учун сарфланадиган электр қувватидан камида 250 минг киловатт-соат тежаб қолиш учун курашмоқда.

МЕҲНАТКАШЛАРГА МАДАНИЙ ХИЗМАТНИ ЯХШИЛАЙМИЗ

Маданият ходимлари касаба союзи Тошкент область комитетининг II-конференцияси бўлиб ўтди.

Конференция делегатлари комитет раиси У. Кенжаевнинг касаба союз комитети ва областдаги маданий муассасалар касаба союз ташкилотларининг ҳисобот даврида қилган ишлари ҳақидаги ҳамда ревизия комиссияси раиси П. И. Васяниннинг комиссия иши тўғрисидаги докладларини тингладилар ва муҳокама қилдилар.

Докладчилар ва музокарада қатнашган делегатлар шуни якдиллик билан таъкидладиларки, саноатчилар, қурувчилар, транспортчилар ва қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари билан бир қаторда областимиз маданият ходимлари ҳам коммунистик қурилишни кенг авж олдириш ишига муносиб ҳисса қўшиш учун курашни тобора кучайтирмоқдалар. Касаба союз ташкилотлари бу курашга асосан дуруст ва моҳирлик билан раҳбарлик қилмоқдалар.

Областимиз шаҳар ва қишлоқларидаги кўпгина кутубхоналар, Маданият уйлари, клублар, маданият ва истироҳат парклари, кино-театрлар, халқ театрлари, матбуот органлари ва ижодий союзлар, радио ва телевидение ходимлари ҳамда маданий фронтнинг бошқа кўпгина хизматчилари оммани коммунистик руҳда тарбиялаш, меҳнаткашларнинг маданий савияси ва бадиий дидини ўстириш соҳасида талай ишлар қилдилар. Ўтган йили фақат Тошкент шаҳри паркларининг ўзида 4660 марта эътиборга сазовор оммавий тадбир амалга оширилди. Жумладан, 908 лекция ва доклад ўқилди, 165 тематик кеча ўтказилди, 1208 марта ҳужжатли-хроникаль фильмлар кўрсатилди.

Докладчилар ва музокарада сўзлаган нотиқлар ҳисобот даврида қишлоқ аҳолисига маданий хизмат кўрсатишни яхшилаш соҳасида анчагина иш қилинганлигини конкрет мисоллар асосида кўрсатиб ўтдилар.

Бироқ, кўпгина маданий муассасалар ишида ҳали жиддий камчиликлар бор. Конференция қатнашчилари принципиал танқид ва ўз-ўзини танқид асосида ана шу камчиликларни очиб ташладилар ҳамда уни тезроқ бартараф этиш юзасидан амалий таклифлар киритдилар.

Маданият ходимлари касаба союзи область комитети маданий хизмат воситалари билан қишлоқ аҳолиси ўртасида коммунистик тарбияни кучайтириш, айниқса қишлоқ кутубхоналари ишини, китоб савдоси, кино хизматини яхшилаш, театр ва концерт ташкилотларининг қишлоқларга чиқиб туришини уюштириш масалаларига кам эътибор бераётир. Шунингдек шаҳарларнинг чекка жойларидаги аҳолига маданий хизмат кўрсатиш ҳам яхши эмас.

Делегатлардан Тошкент овсет фабрикаси касаба союз комитетининг раиси И. Қосимов, шаҳар маданият бошқармаси бошлиғининг ўринбосари А. Раҳматуллаев, «Илғор» маҳалла комитетининг раиси Х. Алимов ва бошқа ўртоқлар касаба союз область комитети ишини янада яхшилашга қаратилган қимматли таклифлар киритдилар.

Конференция маданият ходимлари касаба союзи область комитетининг янги составини сайлади.

З. ИСРОИЛОВ.

ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИДА ИМТИҲОНЛАР

Тошкент Давлат Политехника институти химия-технология факультетининг Чирчиқдаги кечки бўлимида имтиҳонлар зўр уюшқоқлик билан бошлаб юборилди. Суратда: (чапдан) 5-курс студентларидан И. Марков, Л. Мажара ва Р. Муҳаммаджоновалар лабораторияда навбатдаги имтиҳонга тайёрланмоқдалар.

М. Комлев фотоси.

ҚУВОНЧЛИ ЯКУНЛАР

«Қишки имтиҳон сессиясини фақат яхши ва аъло баҳолар билан якунлаймиз!» Ана шу шиорга тўла амал қилаётган Тошкент Давлат политехника институтининг студентлари имтиҳонлардан муваффақиятли ўтаётирлар. Олий ўқув юртининг факультетларида бўлиб ўтган дастлабки имтиҳонларнинг ўзиёқ студентларнинг бу катта синовга пухта тайёргарлик кўрганликларини исботлади.

...Химия-технология факультетида имтиҳон сессияси айни қизиган пайт. Бўлим ва кафедраларда ҳаяжонли дақиқалар давом этаяпти. Меҳрибон ўқитувчилари олдида, тўғрироғи бутун коллектив олдида олган билимини намойиш қилиш ҳар бир студент учун чинакам ҳаяжонли дақиқалар ҳисобланмайдими, ахир!

Факультет битирувчи курс студентларининг қувончи чексиз. Улар куни кеча қишки имтиҳонлар сессиясини муваффақиятли якунладилар. Бўлажак ёш мутахассислар орасида улгурмовчи биронта ҳам студент бўлмади. Имтиҳон ведомостларини кўздан кечирган киши фақат яхши ва аъло баҳоларни кўриб қувонади. Ёғлар технологияси, пластмасса технологияси, неорганик моддалар технологияси мутахассисликлари бўйича имтиҳонларни нуқул аъло баҳоларга топширган студентлар ҳам анчагина. Р. Каримов, В. Линкеевич, Л. Нуриддинова, З. Нуриллаев ўртоқлар сингари аълочи студентлар бу сафар ҳам юқори баҳо олдилар.

Институт аудиторияларида олган назарий билимларини амалий иш билан боғлаш мақсадида улар эртаиндин мамлакатимизнинг турли шаҳар ва қишлоқларидаги йирик саноат корхоналарига ишлаб чиқариш практикасига жўнаб кетадилар. Практика даврида диплом проектлари учун материаллар ҳам тўпланади.

— Имтиҳонларнинг кўнгилдагидек якунланаётганлиги, — дейди факультет деканининг ўринбосари, доцент Ф. Мирзаев,—биз, ўқитувчи-профессорлар коллективини ҳам беҳад қувонтираяпти. Сир эмаски, бу ютуқларнинг калиди асосан таълимнинг ишлаб чиқариш билан бевосита боғлаб олиб борилаётганлигидадир. Нега деганда, студентлар мутахассисликлар бўйича ишлаб чиқариш билан қанча яқиндан боғланса, назарий билимни ўзлаштириш шунча осон бўлади. Айни вақтда мутахассисликларни эгаллаш учун анча қулайлик туғдирилади.

Иккинчи курс студентлари ўтган бир ярим йил давомида саноат корхоналарида ишлаб, меҳнат кўникмаси ҳосил қилдилар. Бу, билимларни мустаҳкамлашда катта фойда келтираяпти. Мазкур курсда ўтказилган имтиҳон натижаларидан бу тадбирнинг муҳимлигини билиб олиш қийин эмас.

Танлаган мутахассисликлари бўйича анчагина малака орттирган 4-курс студентларининг ўзлаштиришлари ҳам чакки бўлмаётир. Умумий химия ва минерал ўғитлар технологиялари фанларидан бўлган имтиҳондан шу курснинг ҳамма студентлари яхши ўтдилар.

Дарҳақиқат, факультетда қишки сессияга ҳар томонлама пухта ҳозирлик кўрилди. Имтиҳонлар олдидан консультациялар ўтказиб туришга факультет деканати, партия ва комсомол ташкилотлари, студентлар жамияти биринчи даражали иш деб қарамоқдалар. Шунингдек лаборатория машғулотлари студентларнинг имтиҳонларга тайёргарлик кўришлари учун фойда келтираётир.

Ж. ҚОРАБОЕВ.

БИЛИМ ВА МЕҲНАТ ЭГАЛАРИ

Таълим билан меҳнат бир-бирига боғлаб олиб борилаётган Тошкент тўқимачилик институтида шу кунларда қишки имтиҳон сессияси қизғин давом этмоқда. Институтнинг биринчи курсига кириб ўқиётган йигит-қизларнинг кўпи меҳнатда чиниқиб, ҳаёт тажрибасидан ўтган ёшлардир. Мактабдан тўғри институт қучоғига йўл олган студентлар ўқув процессининг дастлабки икки йилида саноат корхоналарида ишлаб, меҳнат кўникмаларини ҳосил қиладилар, бўлажак мутахассисликлари бўйича тажриба орттирадилар.

Технология факультетининг иккинчи курс студентларидан 200 киши Тошкент тўқимачилик комбинати, «Қизил тонг», Тошкент пиллачилик фабрикаларида ишлаб чиқариш практикасида бўлиб, ҳунар ўрганиб қайтадилар. Студентлардан З. Раҳимова, Ғ. Шоқурбонов, Д. Мирзааҳмедов, Р. Исмоилов ўртоқлар 4 — 5 разряд токарлик ва слесарлик нормасига имтиҳон топширдилар. Шуниси қувончлики, улар корхоналарнинг коммунистик меҳнат бригадаларида ишладилар. Меҳнатсевар ишчи-студентларнинг деярли ҳаммаси химия, партия тарихи фанларидан бўлган имтиҳонларни фақат «яхши» ва «аъло» баҳоларга топширдилар.

Институтнинг тикув-технология факультети ҳамда инженер-педагогика кафедраси биринчи курс студентларининг кўпчилиги қардош социалистик республикалардан келган ёшлардир. Озарбайжонлик Т. Маметов, қирғизистонлик Е. Бирмабоева ва К. Хўжаевлар, тошкентлик М. Бобохўжаева бир оила фарзандидек аҳил, иноқ яшаб ўқимоқдалар. Улар чизмачилик, кийим тарихи фанлари бўйича ўтказилган имтиҳонлардан аъло баҳо олдилар.

Факультетнинг Қ. Абдураҳмонов, Н. Костирев ўртоқлар сингари ишчан ўқитувчилари студентларга имтиҳонларга пухта тайёрланишда яқиндан ёрдам бераяптилар. Бунинг натижасида 4-курс студентлари навбатдаги имтиҳонлардан муваффақиятли ўтдилар.

Технология факультетининг ўқитувчилари, хусусан институтда ишлаб турган студентлар илмий жамиятининг бевосита кўмаги туфайли юқори курс студентлари фан асосларини чуқурроқ ўзлаштиришаяпти.

Таълимнинг ишлаб чиқариш билан бевосита боғланган ҳолда олиб борилаётганлиги саноат корхоналари коллективлари учун ҳам катта фойда келтираётир, ойлик ва квартал планларининг ошириб бажарилишига ижобий таъсир кўрсатмоқда.

Чунончи, студентларнинг меҳнат унумдорлигини оширишга қаратилган таклифлари Марғилон ипак комбинатида ишлаб чиқаришга жорий қилинди ва бундан корхона катта фойда кўрди. Шунингдек, Тошкент пиллакашлик фабрикасида жорий қилинган рационализаторлик таклифларининг айримлари студентлар томонидан ишлаб чиқилди. Институт илмий жамияти томонидан тавсия этилган айрим таклифлар Бутуниттифоқ студентлар илмий жамиятига ҳам юборилди.

Х. ШАРИПОВ.

ТЕАТР

„НОМУС“

(ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИНИНГ ЯНГИ СПЕКТАКЛИ)

<>

Арман адабиётининг классиги, машҳур драматург ва прозаик Александр Ширванзода (1858—1935 йиллар) СССР халқлари маданияти хазинасига ажойиб дурдоналар қўшган йирик санъаткорлардандир. У ўзининг кўп қиррали ижодида арман халқининг ўтмишдаги оғир-аянчли ҳаётининг реалистик лавҳаларини чизди, патриархал турмушнинг нодонлик, жоҳиллик, хурофот сингари томонларини фош этди, буржуа ахлоқи, тарғиботларига лаънат ўқиди, асл инсоний фазилатларни улуғлади, соф самимий севгини куйлади.

Ширванзода ўз ижодининг дастлабки босқичида (1885 йил) яратган «Номус» романидаёқ Шемаха деган шаҳарда яшовчи арманлар турмушининг фожиали лавҳаларини, жоҳил, бағритош одамларнинг бидъат ва хурофот, бемаъни ғурур ва сохта номус каби эски одатларга ёпишиб олиб самимий севгини поймол этганликларини, пок муҳаббатли қалбни махв қилганликларини моҳирона тасвирлаб берган эди. Ёзувчи ижодий камолатга етган даврида бу асарни яна қўлга олган, роман асосида 1910 йилда пьеса ёзган ва бу асар арман театрининг классик репертуарларидан мустаҳкам ўрин олган эди.

Жаҳон ва СССР халқлари классиклари асарлари билан ўзбек тамошабинларини таништириб келаётган Ҳамза номли театр коллективи бу ажойиб асарни постановка қилиб яхши иш қилди. Оила, никоҳ, севги масалаларидаги ўтмиш сарқитлари, бемаъни ғурур, сохта номус, кўр-кўрона рашк ва бошқалар ҳар бир халқнинг ҳаётида ҳамон сақланиб келаётган ўтмиш сарқитидир. Шу сабабли ҳам бу пьесанинг ўзбек саҳнасида ўйналиши мақсадга мувофиқ бўлиб, коммунизм қурувчилар Программасида таъкидлаб ўтилган кишиларда чин севги, пок, инсоний муносабат каби юксак фазилатларни тарбиялаш ва кучайтириш ишига хизмат қилади, ўтмишнинг жирканч томонларини аёвсиз фош этиб, ўша маҳдуд ва жирканч турмушга нафрат уйғотади. Асарнинг яна бир маърифий аҳамияти бор, У бизни арман халқининг турмуши, урф-одатлари, этник жиҳатлари, маросимлари билан ҳам таништиради.

Спектакль воқеаларининг чуқур драматизми, кескин интригаси, шиддатли динамикаси, актерларнинг моҳирона ижроси, саҳна безакларидаги ихчамлик, яхлитлик, миллий колорит, (Ўзбекистон ССР халқ рассоми Ҳамдулла Икромов) ҳар бир кишин қалбига бориб етадиган ўткир монолог ва мантиқий гўзал диалоглари билан тамошабин диққат-эътиборини дарҳол қамраб олади. Бу қизиқиш эпизоддан эпизодга, саҳнадан саҳнага, кўринишдан кўринишга кучайиб боради.

Асарни саҳнага қўйган А. Н. Островский номидаги Тошкент театр-рассомчилик санъати институтининг дипломанти Дамир Шокиров катта санъат даргоҳига биринчи мустақил ва дадил қадам қўйди. Унинг диплом спектакли аъло баҳога сазовор бўлди, минглаб тамошабинларимизни мамнун қилди. Театрнинг бош режиссёри А. О. Гинзбург таълими ва ижодий кўмагини олган Дамир Шокиров бу асарни саҳналаштириш йўлида қунт билан ишлаганлиги ҳар бир саҳна, ҳар бир детал, ҳар бир артистнинг ҳаракати, мимикаси, репликаси устида кўп бош қотирганлиги бутун спектакль давомида яққол сезилиб туради. Албатта, бунда улуғ санъаткорлардан таълим олган севимли артистларимизнинг бой тажрибаси етук режиссёрларнинг самимий ёрдами ҳам катта роль ўйнаган. Лекин ёш режиссёр чинакамига ижодий меҳнат қилганлигини ҳам таъкидлаб ўтиш керак.

Режиссёр асосий диққат эътиборини тикувчи қизи Сусан ва кулол ўғли Сейран ўртасидаги эҳтиросли муҳаббатнинг ривожланиши, бағритош йиртқич ота Бархударнинг ўжарлиги, қайсарлиги туфайли бу пок ишқнинг хазон бўлиши, ўтмишда ҳукмрон бўлиб келган одатларнинг ошиқ-машуқлар учун нақадар шафқатсиз фожиали эканлигини очиб ташлашга қаратади.

... Саҳна очилмасданоқ даҳшатли гулдурос, мудҳиш зилзила, одамларнинг даҳшат ичра қийчувлари эшитилади, парда кўтарилиши билан саросимада жонини сақлаб, югуриб, қочиб, ўзини қаерга қўйишни билмай, фарзандларини излаётган ота-оналар диққатимизни беихтиёр ўзига тортади. Харобалар орасидан 7—8 ёшлардаги Сусан билан Сейранни топиб олишади. Бархудар болаларнинг омон қолгани учун худога шукурлар қилиб, Инжилни қўлига олиб, бу икки ёшни бир-бирига унаштириб қўяди, «сўзимдан қайтсам юзим қаро бўлсин» деб қасам ичади. Йиллар ўтади. Сусан соҳибжамол, гўзал қиз бўлиб етишади, Сейран ҳам ҳусида, эпчилликда, хулқ-атворда ҳамманинг ҳавасини келтирадиган йигит бўлиб камол топади. Уларнинг лирик-интим учрашувлари, илк бўсанинг тотли дамларидан маст бўлган нашъали кунлари баджаҳл ва жоҳил ота Бархударнинг қаҳру-ғазаби, золимлиги туфайли заҳарзаққумга айланади. Ўз қўлида шогирд бўлиб ишлаб юрган Сейранга қизини беришни номус деб билган Бархудар ваъдасидан қайтади, қизини Рустам деган доғистонлик савдогарга бериб юборади. Ишқ, ҳижрон, ҳақсизлик, алам ўтида ёнган Сейран жўраларининг куткилаши билан ўртаниб, ёниб Рустамни ўлдирмоқчи бўлади, уддалайолмайди, ҳайит арафасида унинг уйига бориб Рустамни дўстлари олдида шарманда қилади, «мен яхши кўрган қизни тортиб олдинг» деб уни ханжарбозликка чақиради, аччиғидан «мен Сусан билан бирга ётганман, ишонмасанг бориб кўр кўксида қора холи бор» деб ғойиб бўлади. Бу гаплар шуҳратпараст Рустамнинг иззат нафсига тегади, тинимсиз беш кечаю-кундуз от қувиб уйига келиб, хотинининг кўксига ханжар суқиб ҳалок қилади. Сейран ошиқиб келади, аммо маъшуқасининг ўлими устидан чиқиб беъмани ғурурга, шафқатсиз тартибларга, Бархударнинг золимлигига лаънат ўқийди.

Асар ғояси ва драматизмининг асосий йўналишини белгилаб турган бу воқеалар занжири режиссёрдан жуда аниқликни, шиддатли суръатни, ҳар бир персонаж характеристикасини пишиқ-пухта бўлишини талаб қилар эди. Д. Шокиров бу мураккаб ижодий вазифани уддалай олган. Бир қатор саҳналар, деталлар, мизансценалар ниҳоятда зўр реалистик куч билан таъсирли, ҳаяжонли талқин қилинган.

Бош ролларни ижро этган Яйра Абдуллаева (Сусан), З. Муҳаммаджонов (Сейран) ўз қаҳрамонларидаги муҳаббат, поклик, самимийлик сингари олижаноб фазилатларни лирик бўёқларда очиб берадилар. Тамошабин тут тагида учрашиб муҳаббат, бахтли турмуш ҳақида ширин орзу тилаб турган пайтлариданоқ уларни севиб қолади. Яйра Абдуллаева даҳшатли одатлар, бағритош ота, рашкдан қутирган эрнинг қурбони бўлган гўзал арман қизининг ёқимли эсда қоладиган образини, унинг мураккаб руҳий ҳолатини, ички кечирмаларини, фожиали ҳаёт қурбони бўлган маъсуманинг аламнок қалбини очиб бера олган.

Зикир Муҳаммаджонов зиммасига мураккаб вазифа юкланган. У қадди-қомати келишган меҳнаткаш йигит ўз ёрини жондан севади, бераҳм Бархудар билан олишиб, ўз инсоний ҳуқуқини, пок севгисини ҳимоя қилади. Рустамдан ўчини олишга отланиб, унинг уйига бориб инсоф, номус ҳақидаги гапларни айтиши ва ниҳоят охирида ҳалок бўлган Сусан бошида телбалардек фарёд уриб, изтироб чекиши, пушаймон бўлиши, турмушдаги қабиҳликларга нафрат билдириши каби кучли драматик ҳолатлар артист томонидан таъсирли талқин қилинади.

Ижобий образлардан Айрапет ва Марям (Сейраннинг ота-онаси) ҳам талантли артистларимиз С. Олимов, Т. Султонова ижросида ниҳоятда реалистик талқин қилинган. Ўз даврининг эзилган кишиси, ўз меҳнати билан кун кўриб юрган Айрапет образи артист томонидан жуда ёқимли, тамошабин раҳмини келтирадиган қилиб ифода этилган. У ўғлининг ҳақлилигига ишонса ҳам, қирқ йиллик оғайниси Бархударнинг ножўя ҳаракатларига ғазабланса ҳам кескин курашмайди, тақдир шу экан-да, деб кетаверади. Марям эса ўз ғазаб ва нафратини актив ифода қилади, Бархударни койиб-қарғайди. Айниқса унинг пичоқлашишгача бориб етган ўғли билан Бархударни ажратишдаги ҳолати ниҳоятда ҳаяжонли, тамошабин хотиридан асло чиқмайди.

Обид Жалилов яратган Бархудар ўзининг жоҳиллиги, шафқатсизлиги, эски одатларга қул эканлиги, салбий кучларнинг рамзи бўлишни билан ажралиб туради.

Рустам образи артист М. Юсупов ижросида ишонарли талқин қилинган, артист ўз қаҳрамонини рашк ўтида изтироб чекишини, хотини кўксидаги қора холни деб ич-ичидан зил кетишини, юзлари-кўзларидан ўпиб, гиргиттон бўлаётган онасига ҳам парво қилмай ўз қурбонининг кўкрагини очиб кўришга ошиқишини зўр эҳтирос билан ишонарли деталларда очиб беради. Бунда артист трагик образларга хос ички изтиробни ифода қилувчи бўёқлар ишлатади.

Спектаклда ёш артистларга кенг йўл берилган. Айниқса Сусамбар ролини ижро этган Д. Ҳасанова жиддий ижодий муваффақиятга эришган. У ўтмишдаги қизларнинг аянчли аҳволини акс эттирувчи ярим ҳазил, ярим чин, гоҳ кулгили, гоҳ қайғули гапларни зўр табиийлик, хушчақчақлик билан айтади, унинг ҳар бир келиши Сусан уйини файзга тўлдиради.

Спектакль ансамблида тушиб қоладиган образ, роль йўқ деса бўлади. Рустамнинг тўғри дўсти, шемахалик йигитлар, меҳмонлар, аёллар-ҳаммаси ўз репликаларини, ҳаракатларини усталик билан, табиий баён қиладилар. Айниқса севимли комик артист Ғани Аъзамов яратган савдогар Мартирос тамошабин хотирасида узоқ сақланиб қолади. У саҳнага кириб, қават-қават кийимларини ечишидан бошлаб, Сейраннинг гапларидан ҳадиксираб, жанжалдан, қўрқиб қочиб кетгунгача, ҳам тамошабинни кулдириб, қўрқоқ, хурофатчи, савдогар қиёфасини очиб ташлайди.

Спектаклнинг оммавий саҳналарида, хусусан тўй эпизодида, Рустам томонидан Сусаннинг қатл қилиниши ўринларида етишмовчиликлар сезилиб турибди. Айниқса тўй маросими, ундаги рақслар, музыка жуда қашшоқ ва ночор. Бу ўринларни янада бойитиш, бош қаҳрамоннинг ўлиш эпизодини қайта кўриб чиқиш, жилла бўлмаса романда тасвирлангандек ўткир трагик вазиятда берилса маъқул бўлади. Шунингдек ,Бархудар ва Рустам ўртасидаги муносабат, қизини унга бериб юборишининг мотивлари тўлароқ очилса яна яхши бўлади.

Умуман, спектакль театр ижодий коллективининг ютуғи деб баҳоланса арзийди.

Маҳмуд ЯХЁЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг штатсиз редколлегия аъзоси.

Босилмаган хабарлар изидан

„СИМ ЕТМАДИ“

Янгиер районидан редакцияга келган бир хатда шундай дейилган эди:

1-«Боёвут» совхозининг 5,6-бўлимларидан бошқа ҳамма бўлимлари электрлаштирилди. 1959 йилда ишчиларнинг талаби билан 5,6-бўлимларда ҳам столбалар ўрнатилди, симлар ҳам тортила бошланди. Лекин иш охирига етказилмай ташлаб қўйилди. Шу-шу сим етмади баҳонаси билан электрлаштириш тўхтаб қолди.

Редакция хатни текшириш ва чора кўриш учун Янгиер район ижроия комитетига юборган эди. Қуйида шу хатга олинган жавобни босаётирмиз.

«Хат 1-«Боёвут» совхозининг партия комитетида муҳокама қилинди. 5,6-бўлимларни электрлаштиришни пайсалга солган шахсларга тегишли чора кўрилди.

Совхоз директорига 5,6-бўлимларни кўчма электр станцияси ёрдамида дарҳол электр қуввати билан таъминлаш топширилди.

Область совхозлар тресги олдига совхоз бўлимларини юқори вольтли электр қуввати билан таъминлаш учун тегишли материаллар ажратиб бериш масаласи қўйилди.

Янгиер район ижроия комитетининг секретари
Х. З. ЗИКРИЛЛАЕВ».

ИЛМИЙ-НАЗАРИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Барча совет кишилари каби Низомий номли Тошкент Давлат педагогика институти профессор-ўқитувчилари, хизматчилари ва студентлари ҳам КПСС XXII съезди материалларини, жумладан коммунизм қуриш йўлини қуёшдай ёритиб турган улуғвор Программани ғоят қизиқиш билан ўрганаётирлар.

Куни кеча институтнинг мажлислар зали профессор-ўқитувчилар, хизматчилар ва студентлар билан одатдагидан гавжум бўлди. Улар КПСС XXII съезди материалларини ўрганиш бўйича илмий-назарий конференцияга тўпланган эдилар. Конференцияда тарих фанлари кандидати, доцент В. Багдасаров «Коммунизм қурилишини жадаллаштириш учун кураш даврида партия», старший ўқитувчи А. Иванов «Давлат ва коммунизм», иқтисод фанлари кандидати, доцент Н. Ўткелбоев «Коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш — партия ва халқнинг асосий иқтисодий вазифаси» темаларида доклад қилдилар.

Конференция қизиқарли ўтди.

Б. МИРЗААҲМЕДОВ:

Республикамиз тўқимачилари етти йилликнинг тўртинчи йилида 250 миллион метрга яқин ҳар хил газмоллар ишлаб чиқаришлари керак. Бу газмолларнинг, кўпи янги, оригинал гулли бўлади. Уларда миллий орнаментлардан кенг фойдаланилади. Ўзбекистон тўқимачилик саноати рассомлари ҳозир ана шу орнаментлар устида ишламоқдалар. Суратда: Тошкент тўқимачилик комбинатининг рассоми ўрток В. Ишченко пахтадан тўқилган газмолнинг сувенири учун янги расм ишламоқда.

Г. Бойко фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

СТУДЕНТ ЛЕКТОРЛАР

В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университетининг профессор ўқитувчилари билан бирга студентлари ҳам аҳоли ўртасида илмий ва сиёсий темаларда лекциялар ўқишга жалб қилинган. Сиёсий ва илмий билимлар тарқатувчи жамиятнинг университет бўлими 300 дан ортиқ аъзони ўзига бирлаштирган. Улар ўтган бир йил давомида совет давлатининг ташқи сиёсати, тинчлик учун кураши, химё, физика, биология фанлари соҳасида эришилган ютуқлар ҳақида 1000 дан ортиқ лекция ўқишди. Бу лекциялар «Ташсельмаш», Бекобод металлургия заводи, Янгийўл, Пискент, Бўка районларидаги колхоз-совхозлар, Тошкентнинг маданият ва дам олиш уйлари, чойхоналарда уюштирилди. Лекторлар ўз фаолиятларида КПССнинг янги Программасини аҳолига кенг тушунтиришга катта эътибор бераётирлар.

Яқинда бўлиб ўтган университет лекторларининг ҳисобот-сайлов йиғилишида жамият аъзолари қўлга киритган бу ютуқлар қайд қилиб ўтилди. Университет лекторлари Москвада бўлиб ўтган идеология ходимлари кенгаши кўрсатмалари асосида лекция ишини яхшилаш тадбирларини белгиладилар.

А. РАЗЗОҚОВ.

ИККИ ҚИТЪА ЁЗУВЧИЛАРИ КОНФЕРЕНЦИЯСИГА

1958 йил октябрь ойи ҳаммамизнинг эсимизда. Бу вақтда республикамизнинг пойтахти Тошкентда Осиё ва Африка мамлакатларининг энг машҳур қалам усталари меҳмон бўлиб, бу ерда ўзларининг улуғ мушоираларига йиғилган эдилар.

Тошкент конференцияси икки қитъа ёзувчиларининг навбатдаги конференциясини 1962 йилда Бирлашган Араб Республикаси пойтахти Қоҳира шаҳрида ўтказишга қарор қилган эди. Шу йилнинг 12 февралида конференция ўз ишини бошлайди. Бу халқаро йиғинга мамлакатимиздан, шу жумладан республикамиздан атоқли ёзувчилар вакил бўлиб боришади.

Республикамиз нашриётлари ва ёзувчилари конференцияга яхши тайёргарлик кўраётирлар. Осиё ва Африка ёзувчиларининг бир қанча асарларини ўзбек тилига таржима қилиб, нашр этилаётир.

Ҳинд адабиёти классиги, Совет Иттифоқининг дўсти Рабиндранат Тагор асарларининг учинчи томи, Покистоннинг ҳозирги замон прогрессив шоири Аҳмад Файзнинг шеърлар тўплами, Ироқ ёзувчиси Ал-Баётийнинг «Қувғиндаги сатрлар» номли шеърлар китоби, шунингдек ҳозирги замон Покистон ҳикоялари ва Сурия ёзувчиларининг ҳикоя тўпламлари, Вьетнам ёзувчиси Нгуен Вон Бонгнинг «Қўтос» номли повести ва «Минг бир кеча»нинг тўртинчи китоби ҳозир босмадан чиқди.

Мазомбиклик машҳур шоир Лилинью Микойянинг «Чин севги қўшиғи» шеърлар тўплами диққатга сазовордир. Лилинью Микойя Москва фестивалларида, 1958 йилда Осиё ва Африка ёзувчиларининг Тошкентда бўлган конференциясида қатнашган. Бу шеърий тўпламда авторнинг 14 дан ортиқ жўшқин шеърлари бор. Аҳмад Аббоснинг «Ҳиндистон фарзанди», Сембен Усмоннинг «Сенигал ўғли», Муҳаммад Дибнинг «Катта хонадон» романлари ҳам яқинда ўзбек китобхонлари қўлига тегади.

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг Тошкент конференциясида қатнашган талантли совет қаламкашларидан Зулфия, Ҳамид Ғулом ва бошқа ёзувчилар даврнинг актуаль темаларига бағишланган асарларини бўлажак конференцияга туҳфа қиладилар.

З. МУҲАММАДЖОНОВ.

Халқаро аҳвол

Лаосга бағишланган кенгашда

ЖЕНЕВА, 19 январь. (ТАСС). Кеча Миллатлар саройида Лаоснинг уч шаҳзодаси Лаос масаласини бартараф қилиш билан шуғулланувчи халқаро кенгаш раисларии билан ғайри расмий равишда учрашди. Бу учрашув вақтида Лаос проблемасини бартараф қилиш масаласи устида фикр олишув бўлди.

Уч шаҳзоданинг учрашуви вақтида навбатдаги кенгашни қачон ёки қаерда ўтказиш тўғрисида ҳеч қандай қарор қабул қилингани йўқ.

ЖЕНЕВА БИТИМЛАРИНИ АҚШ БУЗМОҚДА

ХАНОЙ, 19 январь. (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги хабар беради: Вьетнам халқ армияси олий қўмондонлигининг алоқа миссияси Вьетнамдаги халқаро кузатиш ва контроль комиссиясига мактуб юбориб, Американинг «Бретон» авианосецида яқинда Жанубий Вьетнамга кўп миқдорда ҳарбий материаллар, шу жумладан ҳарбий самолётлар келтирилганлигига қарши норозилик билдирди.

Қўшма Штатларнинг ва Нго Динь Дьем ҳукуматининг бу иши, дейилади мактубда, Женева битимларини жиддий равишда бузишдир.

Алоқа миссиясининг мактубида айтиладики, халқаро комиссия АҚШнинг бундай очиқдан-очиқ аралашаётганлигига нисбатан қаттиқ позицияда туриши ҳамда мазкур қурол-яроғларни ва ҳарбий материалларни Жанубий Вьетнамдан чиқартириб юборишни Нго Динь Дьем ҳукуматига тавсия қилиши керак.

А. И. МИКОЯННИНГ МАЛИДА БЎЛИШИ

БАМАКО, 18 январь. (ТАСС). Мали Республикаси ҳукуматининг таклифига биноан Малига келган СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари А. И. Микоян 17 январда Сегу шаҳрида бўлди. Малида ва бутун Ғарбий Африкада энг йирик ҳисобланган давлат қишлоқ хўжалик корхонаси «Нигер водиси бошқармаси»нинг штаб-квартираси ана шу шаҳарда жойлашган.

Кечқурун Сегу районининг губернатори Бомбукту Кулибали А. И. Микоян шарафига зиёфат берди.

* * *

МАРКАЛА (Мали Республикаси), 18 январь (ТАСС). Сегудан 40 километр нарида Нигернинг эски дельтасида жойлашган кичик шаҳар Маркала аҳолиси СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси А. И. Микоянни кеча шодиёна кутиб олди.

«Нигер водиси бошқармаси» давлат қишлоқ хўжалик корхонасининг асосий ирригация иншоотлари жойлашган Маркалада ҳурматли совет меҳмонини Судан иттифоқи партияси маҳаллий бўлимининг бош секретари Г. Кейта, округ бошлиғи Г. Аунде, «Нигер водиси бошқармаси»нинг директори С. Траоре, жамоатчилик вакиллари, фахрий гражданлар, атрофдаги қишлоқларнинг деҳқонлари кутиб олдилар.

Шу ерда бўлган митингда бош секретарь Г. Кейта ва А. И. Микоян нутқ сўзладилар.

Митингдан кейин А. И. Микоян Маркаладаги Умум миллий аҳамиятга эга бўлган металл ишлаш ва механика мастерскойларининг иши билан танишди. У ишчиларни самимий табриклади ва улар билан суҳбатлашди. Сўнгра А. И. Микоян сув тақсимотини тартиблаштирувчи Сансандинг тўғонини кўздан кечирди.

А. И. Микоян Маркаладаги педагогика курсларида бўлди ҳамда ўқувчиларга ўқишда ва билим учун курашда катта муваффақиятлар тилади. У ёш суҳбатдошларининг социализмда яшашига ишонч билдирди.

Г. С. Титов Бирмада

РАНГУН, 18 январь. (ТАСС). Бирма касаба союз ташкилотлари совет космонавти Г. С. Титов шарафига бугун Маха Бандула майдонидаги Мустақиллик ёдгорлиги олдида оммавий митинг ўтказдилар.

Куннинг биринчи ярмида Титов Рангун университетининг студентлари ва ўқитувчилари йиғилишида космик йўлдош кема «Восток-2»нинг учиши тўғрисида лекция ўқиди. Қаҳрамон космонавт тарихий ёдгорлик бўлган Шве-Дагон ибодатхонасини бориб кўрди, Бирманинг миллий қаҳрамони генерал Аунг Сан қабрига гулчамбар қўйди.

Г. С. Титов генерал штаб бошлиғи генерал Не Вин ҳузурига борди. Суҳбатдан сўнг Не Вин совет космонавти шарафига зиёфат берди.

КУБА БИЛАН БИРДАММИЗ

ГАВАНА, 19 январь. (ТАСС). Латин Америкаси мамлакатларидан келаётган хабарлар шуни кўрсатиб турибдики, Америка давлатлари ташкилотига аъзо бўлган мамлакатлар ташқи ишлар министрларининг Пунта-Дель-Эстда ўтказиладиган кенгаши очиладиган кун яқинлашаётган сари революцион Куба билан бирдамликни ифодаловчи халқ ҳаракати кучайиб бормоқда.

Буэнос-Айресда намойишлар қаторасига бир неча кундан бери давом этмоқда. Студентлар, ишчилар ва хизматчилар қатнашаётган шу намойишлар вақтида Қўшма Штатларнинг давлат байроқлари ёқиб юборилди. Намойишчилар орасида тарқатилган варақаларга Пунта-Дель-Эстда ўтказиладиган кенгашни қораловчи сўзлар ёзилган.

Мексикада революцион Кубани қувватлаш ҳаракати ғоят кучайди. Мексика социалистик халқ партияси, Мексика Коммунистик партияси ва ишчи-деҳқонлар партияси биргаликда эълон қилган баёнотда «Кубани ҳимоя қилиш Мексикани ҳимоя қилиш демакдир», дейилади. Шу баёнотда Қўшма Штатлар Кубанинг ички ишларига аралашаётганлиги ва Америка давлатлари ташкилоти ташқи ишлар министрларининг Пунта-Дель-Эстдаги кенгашида Латин Америкаси мамлакатларининг Кубага қарши блокини тузишга уринаётганлиги қораланади.

Америка давлатлари ташкилотига аъзо бўлган мамлакатлар ташқи ишлар министрларининг кенгашига қарши Монтевидеода (Уругвай) жуда катта норозилик митинги бўлиб ўтди.

Доминикан Республикасидаги воқеаларга доир

НЬЮ-ЙОРК 18 январь. (ТАСС). Доминикан Республикасидан олинган кейинги хабарлар репрессияларга қарши жамоатчиликнинг норозилиги кучайиб бораётганлигидан далолат беради. Бу репрессиялар натижасида оппозициячилардан 15 киши ўлдирилди ва кўп кишилар ярадор бўлди. Юнайтед Пресс Интернейшнл агентлигининг билдиришича, кеча Санто-Доминго кўчаларида студентларнинг группалари билан армия ва полиция бўлинмалари ўртасида жанглар бўлган.

Доминикан Республикасининг иккинчи катта шаҳри Сант-Яго де лос Кабальеросдан берилган хабарга кўра, кейинги суткада бу ерда рўй берган тўқнашувлар натижасида беш киши ўлдирилган ва кўп киши ярадор бўлган. Кўчаларда танклар соқчилик қилмоқда. Санто-Домингода миллий университетнинг бир неча юз студентлари армия ва полициянинг йиртқичликларига қарши норозилик белгиси сифатида очлик эълон қилганлар. Савдо-саноат корхоналари ёпиб қўйилган. Полициянинг террорига қарамай, шаҳар кўчаларида доминиканликларнинг группалари АҚШга қарши қаратилган шиорларни айтиб ўтдилар. Бутун мамлакатдаги қанд заводларида забастовкалар бўлмоқда.

Янги граждан-ҳарбий хунта коммунистларга ва мамлакатнинг бошқа прогрессив доираларига қарши пропагандани авж олдириб юборди. Қаттиқ цензура жорий қилинди, забастовкалар таъқиқланди.

Руминия Халқ Республикаси шаҳар ва қишлоқларида янги-янги завод ва фабрикалар, маданий-маиший ва турар-жой бинолари кўплаб қурилмоқда. Суратда: Динику Голеску номидаги проспектда қурилган янги уй-жой бинолари.

Аджерпресс — ТАСС фотоси

ТЕЛЕГРАФ ХАБАР ҚИЛАДИ

✦ Бухарестдаги Руминия-Совет дўстлиги уйида: «Совет халқи КПСС раҳбарлигида коммунизм қурмоқда» деган тема юзасидан лекциялар цикли бошланди. Келгуси икки ўн йилликда СССР оғир саноатининг ривожланиши тўғрисидаги биринчи лекция тингловчилар орасида зўр қизиқиш туғдирди.

✦ Демократик Вьетнам қурувчилари меҳнат соҳасида янги ғалабага эришдилар — Ха-Занг-Донг-Ван тош йўлининг 104 километрлик участкаси фойдаланишга топширилди. Йўл трассаси тоғ даралари бўйлаб, жуда кўп тоғ дарёлари орқали ўтади. Қурувчиларга тахминан ҳар тўрт километрда, баъзан 50 метргача узунликда бўлган кўприк қуриш ёки тоғ тешиб йўл очишга тўғри келади.

✦ Болгария заводларининг маркаси қўйилган машиналар халқаро бозорда тобора машҳур бўлиб, уларга юксак баҳо берилмоқда. Совет Иттифоқига жаткалар, пичан ўрадиган, озуқа майдалайдиган машиналар ва бошқа қишлоқ хўжалик қуроллари етказиб берилмоқда. Ўтган йил Болгария электрокаралар, станоклар, гидротурбиналар, денгиз ва дарё кемалари ҳамда бошқа машиналарни экспорт қилди. Болгарияда ишлаб чиқарилган станоклар Туркияда ва Грецияда яхши қабул қилинди, баъзи типдаги станокларни ўтган йил Германия Федератив Республикаси ва Япония сотиб олди.

✦ Франциянинг собиқ бош министри Фор бошчилигида НАТО комиссияси уч кунлик визит билан Афинага келди. Греция матбуоти бу комиссиянинг келишини НАТОнинг Грецияга ва Туркияга гўё «алоҳида» иқтисодий ёрдам бериш планлари борлиги билан боғлиқ деб ёзади.

✦ Матбуотнинг хабар беришича, Германия Федератив Республикаси канцлери Аденауэр 25 январда «расмий визит» билан Ғарбий Берлинга келади.

✦ «Ивнинг стандард» газетасининг хабар беришича, Англияда кўпайиб кетган чечак касалини тугатиш учун чечакка қарши вакцина етишмайди. Клиникалар эмлашни вақтинча тўхтатишга мажбур бўлмоқдалар, бу эса аҳоли ўртасида ғазаб ва ташвиш туғдирмоқда. (ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ПОЛЬША ХАЛҚИНИНГ ЖАНГОВАР АВАНГАРДИ

(ПОЛЬША БИРЛАШГАН ИШЧИ ПАРТИЯСИНИНГ 20 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН)

Қардош Польша халқи ва унинг жанговар авангарди бўлган Польша бирлашган ишчи партияси шу кунларда катта ва ажойиб воқеани нишонламоқдалар. Бундан 20 йил муқаддам Варшавада қаттиқ подполье шароитида конференция бўлиб ўтди. Бу конференцияда Польша ишчи партияси тузилди. Польша ишчи партияси Польша пролетариатининг ҳамда унинг марксчи-ленинчи партияси бўлган Польша коммунистик партиясининг жанговар революцион традицияларини давом эттирди. Польша ишчи партиясининг тузилганлиги Польша халқи ва Польша давлатининг бутун кейинги тарихига ҳал қилувчи таъсир кўрсатди.

Польша ишчи партияси мамлакатда 1939 йил сентябридан сўнг рўй берган фожиали бир вазиятда вужудга келди. Сентябрь ҳалокати ҳамда мамлакатнинг гитлерчилар томонидан оккупация қилинганлиги Польша буржуа ҳукуматининг ва у билан боғланган барча сиёсий йўналишларнинг бутунлай бузилганлигини кўрсатди. Бундай шароитда Польша қайтадан туғилиши ҳамда янги социал принципларга, янги ташқи сиёсатга асосланган давлат сифатидагина ва фақат янги ижтимоий кучларнинг раҳбарлиги остида мустақил ҳаёт бошлаши мумкин эди. Революцион ишчилар синфи олдида ғоят мураккаб ва қийин вазифа кўндаланг бўлиб турарди. Бу вазифа озодлик курашининг миллий фронтини вужудга келтиришдан иборат эди. Польша ишчи партияси ана шу вазифани ўз зиммасига олди.

Польша ишчи партияси рўй берган тарихий вазиятда марксизм-ленинизм таълимотига ижодий ёндошган ҳолда янги, чинакам мустақил Польшани, халқ томонидан бошқариладиган ва Совет Иттифоқи билан, бутун дунёдаги социализм кучлари билан дўстона алоқа боғлаган Польшани вужудга келтириш программасини ишлаб чиқди. Бу — мамлакатни миллий ва социал жиҳатдан озод қилиш программаси эди.

Бу программани амалга ошириш учун курашда Польша ишчи партияси кенг омманинг чинакам ташкилотчиси ва илҳомчиси бўлди. Партия халқнинг ватанпарвар ҳамда антифашист кучларини озодлик курашининг гитлерчиларга қарши қаратилган умумий фронтига жипслаштирди. Польша халқи ва у билан бирга унинг синалган авангарди — Польша ишчи партияси ўз мамлакатини озод қилиш учун бўлган қаҳрамонона курашда жуда кўп қурбонлар берди. Фашистлар билан бўлган шиддатли жанглар оловида партиянинг қўрқмас жангчилари ўз халқининг ишига чексиз содиқ эканликларини яна бир бор исбот қилдилар.

Партия немис босқинчиларига қарши курашни Польша буржуазиясига қарши кураш билан, Польша ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларининг сиёсий ҳокимиятни қўлга олиш йўлидаги кураши билан бирга олиб борди. Ниҳоят, бу қаҳрамонона кураш ғалаба билан якунланди. Совет Армиясининг жангчилари немис босқинчиларини Польша ерларидан ҳайдаб чиқардилар. Янги туғилган Польша қўшинларининг солдатлари бизнинг жангчиларимиз билан елкама-елка туриб, душманга қарши курашдилар. Озод қилинган мамлакатда халқ ҳокимияти ўрнатилди. Польша тарихида янги давр — социализм қурилиши даври бошланди.

Халқ ҳокимияти ўрнатилган дастлабки кунлардан бошлабоқ Польша ишчи партияси янги ижтимоий тузумни мустаҳкамлаш, Совет Иттифоқининг қардош халқлари билан дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш учун курашди.

Польша ишчи партияси мамлакат озод қилинганидан сўнг дарҳол кенг меҳнаткашлар оммасини вайрон қилинган экономикани тиклаш ҳамда халқ хўжалигини янада ривожлантириш, социал ўзгаришларни амалга ошириш учун курашга сафарбар этди. Партия мамлакатни тезлик билан индустрлаштириш ва қишлоқ хўжалигини юксалтириш программасини олдинга сурди. Польша халқининг ватанпарвар кучлари партия раҳбарлиги остида мамлакатни социализм қурилиши йўлидан четга буришга уринган реакцион группаларни тор-мор қилдилар.

Кўп йиллардан бери давом этиб келаётган ишчилар ҳаракатидаги ихтилофларнинг тугатилганлиги ҳамда ишчи партияси билан социалистик партиянинг ягона партияга — Польша бирлашган ишчи партиясига бирлашганлиги Польша ишчилар синфи эришган тарихий ютуқ бўлди. Бу бирлашиш 1948 йилнинг декабрида бўлди.

Польша бирлашган ишчи партияси — социализм қураётган Польша халқининг раҳбар ва етакчи кучидир. У ўзининг халқ манфаатлари учун тинимсиз кураш олиб бораётгани, тинчлик ва социализм манфаатлари йўлида қаҳрамонона куч-ғайрат сарфлаётганлиги билан янги Польшадаги кенг халқ оммасининг меҳр-муҳаббати ва ҳурматига сазовор бўлди.

Халқ Польшаси бирлашган ишчи партиясининг раҳбарлиги остида, социалистик мамлакатларнинг қардошлик оиласида социалистик жамият қуриш йўлидан ишонч билан олға бормоқда.

Маълумки, буржуа Польшаси саноати кам ривожланган, қишлоқ хўжалик мамлакати бўлиб, чет эл монополияларига бутунлай қарам эди. Америка, немис ва француз монополиялари Польша халқини шафқатсиз эксплуатация қилиб келдилар.

Халқ Польшаси қисқа тарихий муддат ичида тараққий этган индустриал-аграр давлатга айланди. Урушдан сўнгги йилларда мамлакатда ҳозирги замон индустриясининг бир қатор муҳим тармоқлари вужудга келди. Илгари булар ҳеч қачон бўлмаган эди. Трактор, автомобиль, кемасозлик саноати, оғир машинасозлик ва бошқалар шулар жумласидандир. Партия ва халқнинг куч-ғайрати туфайли мамлакатда саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш урушдан олдинги даражадан саккиз баравар кўп бўлди. Польша олға томон шундай суръатлар билан бормоқдаки, бундай суръатлар унинг кўп асрлик тарихида бўлган эмас.

Бу муваффақиятлар ягона ишчи партияси ва бутун Польша халқининг қаҳрамонона кураши ҳамда фидокорона меҳнати туфайли, Польшанинг Совет Иттифоқи билан, барча жаҳон социалистик ҳамкорлик мамлакатлари билан мустаҳкам дўстлиги ва ҳамкорлиги туфайли қўлга киритилди. Халқ Польшаси ўз экономикасини шунинг учун ҳам жадал ва ишонч билан ривожлантирмоқдаки, Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар унга озод бўлган дастлабки кунидан бошлаб ёрдам бериб келмоқдалар. Польша билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатлар — бу дўстлар ва қардошлар ўртасидаги муносабатдир. Бу муносабат ленинча социалистик интернационализмнинг бузилмас принципларига асосланган. Марксизм-ленинизм таълимотига содиқ бўлган Польша ишчи партияси Совет Иттифоқи ва Польша халқларининг қардошларча бузилмас дўстлигини бундан буён ҳам ҳар томонлама мустаҳкамлашни ўз бурчи деб билади.

Ҳозирги вақтда Польшада халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 20 йиллик плани ишлаб чиқилмоқда. Бу план 1980 йилга бориб миллий даромадни 4 марта кўпайтиришни назарда тутади. Ана шу йиллар ичида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш яна беш марта ошади.

Польша бирлашган ишчи партияси халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг отрядларидан биридир. У, марксча-ленинча назарияни ҳар қандай бузиб кўрсатишлардан сабот ва изчиллик билан ҳимоя қилмоқда, ревизионизм ва догматизмга қарши курашмоқда. Польша бирлашган ишчи партияси ва мамлакатнинг барча меҳнаткашлари Албания меҳнат партияси раҳбарларининг ажратувчилик ҳаракатини, социалистик лагерь бирлигини бузишга ҳамда Албанияда социализм қурилиши ишига зиён етказишга қаратилган ҳатти-ҳаракатини қораламоқдалар ва рад этмоқдалар.

Польша бирлашган ишчи партияси ва халқ ҳокимияти ўз ташқи сиёсатида тинчлик ишини қатъий ва изчиллик билан ҳимоя қилмоқда. Уларнинг халқаро майдондаги бутун фаолияти давлатларнинг социал тузумидан қатъий назар, тинч-тотув бўлиб яшашнинг ленинча принциплари билан суғорилгандир.

Польша бирлашган ишчи партияси социалистик қурилишни амалга ошириб, кенг халқ оммаси билан ўз алоқаларини тобора кенгайтирмоқда ва мустаҳкамламоқда. 1944 йил июлида бу партия сафларида ҳаммаси бўлиб 20 минг киши бор эди. Ҳозир эса у 1 миллион 300 мингдан ортиқ партия аъзосини ўз сафига бирлаштирган.

Шонли юбилей кунларида совет коммунистлари ва мамлакатимизнинг барча меҳнаткашлари ўз дўсти ва биродари бўлган Польша халқига, қардош Польша бирлашган ишчи партиясига олижаноб мақсад — социализм ва коммунизмнинг тўла тантанасига эришиш йўлида янгидан-янги муваффақиятлар тилайдилар.

А. ЛУКОВЕЦ.

Телевизор

20 ЯНВАРДА

12.00 — **Суворов** номли бадиий фильм (рус тилида), 13.50 — **Узоқ соҳилларда** номли бадиий фильм (ўзбек тилида).

Рус тилида: 18.00 — **Звездочка** телевизион журнали, 18.35 — **Шаҳримиз йигити** (телевизион очерк), 18.45 — **Телевизион янгиликлар.**

Ўзбек тилида: 19.00 — **Комсомолдан ўрнак ол** (мактаб ўқувчилари учун), 19.20 — **Телевизион янгиликлар**, 19.35 — **Концерт** (Ўзбекистон радио ва телевидение солистлари ва халқ чолғу оркестри ижросида).

Рус тилида: 20.15 — **«Оқ олтин»** фабрикаси (ҳужжатли фильм), 20.35 — **Чет эл кинохроникаси**, 20.45 — **Сўнгги залплар** номли бадиий фильм.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/I да **Ҳамза.** СССР халқ артистлари **Ҳалима Носирова, Саодат Қобилова**, Ўзбекистон ССР халқ артисти **Карим Зокиров**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Жамол Низомхўжаев, Ксения Давидова, Михаил Давидов, Содиқ Воҳидовлар** қатнашади, 21/I да эрталаб **Сўна**, кечқурун **Майсаранинг иши.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/I да **Номус**, 21/I да **Алишер Навоий.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 20/I да **Тошболта ошиқ**, 21/I да эрталаб **Олтин қидирувчилар**, кечқурун **Равшан ва Зулхумор.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — РСФСРда хизмат кўрсатган артист, турли ҳайвон ва йиртқичларни ўргатувчи **Николай Гладильщиков гастролининг давоми.** Якшанба куни 2 марта тамоша кўрсатилади (кундуз соат 3 ва кеч 7 яримда).

Бирон сабаб билан
Эстрада театрида
(Навоий кўчаси, 55-уй)
ЯНГИ ЙИЛ
совғаларини
олмаганлар
23 январгача
ҳар куни эрталаб соат 10 дан кундуз 2 гача
олишлари мумкин.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат ва транспорт бўлимлари — 33786. Секретариат — 34808, 31936. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 25888. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 26334 ва 33262.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р 02024 Нашр Г. — 1510.